

Kulturstyrelsen
H. C. Andersens Boulevard 2
1553 København V

Herning, 1. august 2013

Rapport om ”Kulturarvsundervisning – fra indskoling til ungdomsuddannelser”

Reference

Formidlingspulje 2, 2011
Journalnummer 2011-7.42.04-0008

Dette er en afrapportering af undervisningsprojektet ”Kulturarvsundervisning – fra indskoling til ungdomsuddannelser”.
Projektet startede 7/12 2011 og sluttede 31/7 2013.

Museum Midtjyllands kontaktoplysninger

Museum Midtjylland
Museumsgade 32
7400 Herning
Telefon 96 26 19 00
SE-nummer 26 79 33 51
Bankkontonummer 9600 – 600 00 10 934

Museumsinspektør Charlotte Lindhardt
Tlf. 96 26 19 05 / 24 24 34 55.
Mail charlotte@herningmuseum.dk

museum midtjylland
museumsgade 32
dk-7400 herning
tlf. 96 26 19 00

museummidtjylland.dk

se-nummer 26 79 33 51
bankkonto nordea
9600-600 00 10 934

herning museum
museumsgade 32
7400 herning
96 26 19 00

textilforum
vestergade 20
7400 herning
96 26 19 20

herningsholm
viborgvej 72
7400 herning
96 26 19 19

klosterlund museum
og naturcenter
kragelundvej 6A
7442 engesvang
96 26 19 30

vester palsgaard
skovmuseum
palsgårdvej 9
7362 hampen
96 26 19 40

Indhold

Samarbejdspartnere	3
Konklusion og fremtidigt arbejde	3
Det reviderede projekt i forhold til den oprindelige ansøgning	4
Projektets tidsplan	14
Økonomi	15
Projektdeltagernes tidsforbrug i alt.....	15
Regnskab	16
Udvikling af formidlingskasser	18
Udvikling af talentundervisning	18
Samarbejdsprojekter og arrangementer	21
Bilag	22
Bilag 1: Museum Midtjyllands undervisningstemaer ift. skolernes mål og læringsplaner	22
Bilag 2: Materiale fra talentundervisning	26
Bilag 3: Undervisningsmateriale til formidlingskasser	29
Bilag 4: Mødereferater og notater	31
Referat af møde om undervisningsprojekt 7. december 2011	31
Referat af møde om undervisningsprojekt 20. februar 2012.....	34
Referat den 16. marts – workshop på Vester Palsgaard Skovmuseum.....	37
Referat forberedende møde om skolemesse 27. marts 2012.....	38
Noter fra Skolemessen i Aarhus 18.-19. april 2012	41
Evaluering af workshop på Vester Palsgaard Skovmuseum 25. april 2012	42
Møde med Herning Kommunes skolekonsulent 27. april 2012	43
Referat af møde om undervisningsprojekt 20. februar 2012.....	44
Referat møde om Kulturarvsundervisning, 2. august 2012 Herning Museum.....	46
Referat af møde om undervisningsprojekt 8. oktober 2012	47
Referat af evalueringsmøde 1/7 2013 på Vester Palsgaard Skovmuseum	49
Bilag 5: Artikel i MID – Museumsformidlere i Danmark	51

Samarbejdspartnere

Deltagere i projektet

Brit Vestergaard, Tinna Møbjerg, Kristine Holm-Jensen, Charlotte Lindhardt, Museum Midtjylland
Karen Margrethe Boe, Silkeborg Museum
Pernille Lyngsø, Museumsundervisning Midt Nord / MMEX
Peter Carstensen, Ringkjøbing-Skjern Museum
Rune Ottogreen Lundberg, Sydvestsjælland Museum
Stina Trolldoft Andresen, Tine Lorange, Museet for Varde By og Omegn
Morten Koppelhus, Herning Kommune
Marie-Louise Birch, Ikast-Brande Kommune
Jens Rahr Schmidt, CFU

Konklusion og fremtidigt arbejde

Kulturarvsundervisningen fortsætter hos Museum Midtjylland, og der vil være forskellige samarbejdsforløb på tværs af andre projekter, fx formidlingsprojektet omkring Kvindeliv omkring Kristi fødsel, undervisningsprojektet Kvindeliv på Augustus' tid, forsknings- og formidlingsprojektet Smedens Rum m.m. Nye formidlingskasser udarbejdes, når der laves nye projekter. Museum Midtjylland står i 2014-2015 over for flytning af udstillingerne i Herning Kommune, derfor vil formidlingsforløb primært foregå i afdelingerne Klosterlund og Vester Palsgaard.

Talentundervisning i Herning Kommune gennemføres igen i efteråret 2013, hvor Museum Midtjylland byder ind med specifikke timer og evt. lokaler. Kommunen arbejder stadig på, hvordan talentundervisningen kan videreføres. Den berøres også af omstruktureringen til helhedsskole.

Ikast-Brande Kommune har deltaget på orienteringsniveau. Generelt har det været – og er – et problem, at skolerne ikke har råd til at komme ud på museerne. Ikast Skole har en bus til rådighed igennem skolefritidsordningen, men ellers er transport og økonomi en vigtig faktor i forbindelse med undervisningen.

Samarbejdsrelationerne vedrørende formidlingsprojektet Kvindeliv omkring Kristi fødsel og undervisningsprojektet Kvindeliv på Augustus' tid fortsætter i 2014, og der udvikles undervisningsmateriale, der kommer til at indgå i den øvrige kulturarvsundervisning.

Museumsundervisning MidtNord er tillige med de øvrige museumsundervisningssammenslutninger blevet nedlagt. I stedet vil Museum Midtjylland forsøge at udvikle mere undervisningsmateriale sammen med nabomuseerne og faglige netværk.

Museum Midtjylland arbejder på et nyt museumskoncept, Made in Denmark, for museerne i Herning Kommune. Made in Denmark får fokus på tekstil og beklædning fra oldtid til fremtid. I den forbindelse lukker museerne i Herning Kommune i 2014 og dele af 2015, og i den tid vil der ikke være undervisning på museerne, men kun udlån af formidlingskasser. Afdelingerne i Ikast-Brande Kommune fortsætter som hidtil.

Det reviderede projekt i forhold til den oprindelige ansøgning

Museum Midtjylland havde søgt 1.000.000 kr. til projektet og modtaget 100.000 kr. Derfor var det nødvendigt at revidere og beskære det oprindelige projekt voldsomt, da der ikke var råd til at ansætte en projektmedarbejder. I stedet blev Museum Midtjyllands personale frikøbt til projektet i det omfang, det var nødvendigt.

Emne	Ansøgningstekst	Revideret projekt
Museum/institution Afdeling	Museum Midtjylland: Herning Museum, Textilforum, Klosterlund Museum og Naturcenter, Vester Palsgaard	Do.
Kontaktperson	Charlotte Lindhardt	Do.
Ansøger om kr.	1.000.000	Modtaget 100.000 kr.
Titel	Kulturarvsundervisning - fra indskoling til ungdomsuddannelser	Do.
Kort beskrivelse af projektet (5 linjer):	Museum Midtjylland udvikler i samarbejde med skoleforvaltningerne i Herning og Ikast-Brande kommuner en række tværfaglige undervisningsforløb i kulturarven, med tilbud fra indskoling til ungdomsuddannelser, baseret på Museum Midtjyllands fagområder.	Do., men i mindre skala med nedslag på 2-3 projekter. Desuden kobles op til Kvindeliv på Augustus' tid m.fl., således at synergieffekten bliver større.
Målgruppe	Børnehaver, 0. klasse 10. klasse. Gymnasier, HF, HTX, STX.	Do.
Samarbejdspartnere	Museum Midtjylland. Herning Kommune, Ikast-Brande Kommune. STX, HF- og HTX-uddannelser samt folkeskoler og børnehaver i begge kommuner. Ringkøbing-Skjern Museum. Sydvestsjælland Museum. Museumsundervisning MidtNord. Formidlernetværk Herning Kommune. Museum Midtjylland dækker fem afdelinger i Herning- og Ikast Brande Kommuner: Herning Museum, Textilforum, Klosterlund Museum og Naturcenter, Vester Palsgaard, Herningsholm.	Do.
Projektets slutprodukt	Museumsundervisningen opbygges som et langt forløb fra indskoling til ungdomsuddannelse og kan benyttes i udvalgte moduler for enkelte klassetrin. Alle børn i de to kommuner vil som slutprodukt have en almen kulturarvsuddannelse og kulturfaglig dannelse i Museum Midtjyllands satsningsområder: industri, tekstilindustri, energiformer, kulturmiljø og landskabets udvikling, arkæologi og hedebrug. Museum Midtjylland får etableret en museumsundervisning, som koordinerer, udvikler og underviser på tværs af afdelingernes fagområder, i	Der udvælges 2-3 projekter.

	samarbejde med undervisningsinstitutioner og skoleforvaltninger.	
Projektets mål og indhold (max 30 linjer):	Alle børn i Museum Midtjyllands dækningsområde uddannes i deres områdes kulturarv. Uddannelsen skal ske i forhold til Undervisningsministeriets retningslinjer for de pågældende klassetrin og fag. Der udvikles en kulturarvsuddannelse, dvs. et undervisningsforløb fra børnehave over indskoling til og med gymnasieuddannelserne (STX, HF, HTX). Museerne bruges primært i forbindelse med projektbesøg og ikke som del af på forhånd definerede undervisningsforløb. Museets rolle er som sparringspartner og vidensbank for skolerne. En kommende undervisningsafdeling får rollen som mediator mellem skoler og museer. Undervisningsforløbet dækker bredt alle Museum Midtjyllands temaer, således at børn og unge i området lige fra indskoling bliver i stand til at forstå og forholde sig aktivt til den kulturarv, de lever midt i: At de er skabt af en kulturarv, som de også selv er med til at sætte præg på og udvikle. Der udvikles nye undervisningsforløb, nogle sideløbende med opbygning af nye udstillinger inden for udvalgte fagområder. Derfor vil undervisningsforløbene interagere med udstillingerne fra opbygningsfasen. Til udvikling af undervisningsforløbet samt varetagelse af undervisning og formidling søges om eksterne midler til ansættelse af museumsformidler i to år. Efter de to år søges midler til fast ansættelse af museumsformidleren og permanent etablering af ordningen. I museets strategiplan for 2025 er undervisningen tænkt ind som en kombination af digital formidling og naturvejledning i det åbne land og undervisningslokaler i de eksisterende bygninger i Klosterlund og på Herning Klædefabrik, således at der findes et fast undervisningssted i hver kommune, så børn fra fx Herning Kommune også vil blive undervist i Ikast-Brande. Der vil være en central	Udvalgte pilotprojekter? Fx én klasse fra hver kommune inden for HTX, STX og folkeskole (hver 2. årgang i folkeskolen) og børnehave. Forskellige tilgange til ungdomsuddannelser og folkeskoler. Ungdomsuddannelser har mere brug for konkrete projektfølgeb á la Miraklet på Heden. Folkeskolerne skal have et mere styret forløb. Forslag i pilotprojektet: Børnehave Indskoling 1. klasse Mellemtrin 5. klasse Udskoling 9. klasse Ungdomsuddannelser HHX, HTX, TEKO Undervisere inddrages til sparring, elever til afprøvning. Der skal arbejdes med temaer, som kan bruges og afprøves hjemme på institutionen.

	koordinering fra Herning Klædefabrik, med decentrale undervisningssteder og on-location-formidling. Materialet udvikles digitalt på de skiftende platforme (iPad og andre tablets) og sociale medier (Museum Midtjyllands hjemmeside, YouTube, Facebook, Emuseum, Infrface m.fl.). Ud fra museets hidtidige samarbejde med skoler og uddannelsesinstitutioner ved vi, at digitalt materiale passer bedst ind i skolernes måde at arbejde på. I øjeblikket er der stor niveauforskel på afdelingernes udbud: Fra papirbaseret undervisningsmateriale fra 1980'erne til digitale undervisningssider. Med en fælles indsats skal materialet løftes og ensartes, så de lever op til de krav og udfordringer, som skoler og uddannelsesinstitutioner i dag.	
Hvilke fag, læseplaner og trinmål imødekommer projektet (max 40 linjer):	Undervisningsmaterialet kan benyttes inden for flere fag. Det vigtigste mål for undervisningen i forhold til læseplaner og trinmål er at udvikle en struktur, som er dynamisk i forhold til, at institutionernes krav og mål hele tiden ændrer sig. Derfor er brugen af sociale medier vigtig, da disse følger og interagerer med samfundsudviklingen. I dag bruger selv børnehavebørn computere, derfor er den digitale tilgang essentiel. Museum Midtjylland lægger vægt på slutmålene for de enkelte fag, da undervisningen involverer alle klassetrin. Følgende fag tænkes involveret (UDDYBNING I BILAG): Børnehaven Almen viden om geometri, tal, farver, materialer. Folkeskolen (Fælles Mål 2009): Dansk (Slutmål efter 9. klassetrin) Historie (Slutmål efter 9. klassetrin) Samfundsfag (Slutmål efter 9. klassetrin) Matematik (Slutmål efter 9. klassetrin) Håndarbejde (Slutmål efter 7. klassetrin) Sløjd (Slutmål efter 7. klassetrin) Natur og teknik (Slutmål efter 6. klassetrin) Geografi (Slutmål efter 9. klassetrin) Biologi (Slutmål efter 9. klassetrin) Børnehaveklassen (slutmål) Ungdomsuddannelser (STX, HF, HTX)	Fag – ikke alle kan inddrages i det reviderede projekt. Måske de samme fag som i Kvindeliv på Augustus' tid? Udvalg 1-2 fag, der er gennemgående og kan bruges på alle klassetrin. Tag udgangspunkt i konkrete kanonpunkter.

	Læreplanerne for de enkelte ungdomsuddannelser varierer. Der findes over 100 fag på de fire uddannelser, hvor fællesmålet er at udvikle elevernes analytiske sans, samfundsforståelse og formidlingsevner. Ud fra Museum Midtjyllands eksisterende undervisningsmateriale skal dette optimeres i samarbejde med de enkelte faglærere. Hvor der ikke findes undervisningsmateriale skal nyt udvikles med prøveforløb for faglærere og elever.	
Hvordan indgår projektet i museets faglige ansvarsområde og forskning (max 30 linjer):	Projektet skal omfatte alle aspekter af Museum Midtjyllands ansvarsområde, dels i forhold til koncernens arbejdsplaner, dels i forhold til vision og mission: - Tekstil og innovation, regionalt og nationalt. Et nationalt opdrag på lokal baggrund. - Industrialisering og urbanisering på heden. Byer og virksomheder, der voksende ud af hedeegnen. - Arkæologi. Fortidens mennesker i forsvundne samfund. - Hedeegnens kulturlandskab og energi. Naturen som energiforsyning. Projektet trækker på erfaringer fra e-museum, Intraface og vil indhente viden fra førende danske museer på området, bl.a. Nationalmuseets meget omfattende brug af IT og sociale medier. For Museum Midtjyllands vedkommende viser erfaringen fra Klosterlund Museum og Naturcenter samt Vester Palsgaard Skovmuseum, at digital tilgængelighed spiller en stor rolle for skolerne Museumsundervisningen vil blive bygget op sammen med nye udstillinger i alle afdelinger i Herning Kommune, hvorfor Museum Midtjylland får en enestående chance for at skabe undervisningsmateriale i samklang med udstillingsopbygning og brugere på én gang. Der forskes løbende i ovenstående emner, derfor lægger undervisningsmaterialet sig op ad denne forskning. Fx har Textilforum i 2010 gennemført to forskningsprojekter inden for henholdsvis strikkompetencer i trikotageindustrien og tekstil- og beklædningsindustriens kulturmiljøer.	Det bør stadig være muligt. Der er faginspektører på alle poster. Mængden af fag skæres ned, men hver afdeling bør kunne varetage 1 projekt.

	Desuden forskes i Hammerumpigen i samarbejde med bl.a. Museet for Varde By og Omegn samt Silkeborg Museum. Kommende undervisning vil tage udgangspunkt i disse forskningsresultater.	
Hvordan indgår projektet i museets formidlingsstrategi (max 30 linjer):	Af strategiplanen for Museum Midtjylland fremgår det, at: Museum Midtjylland skal arbejde for at etablere et midtjysk kulturarvscenter, hvor borgerens egen historie er i centrum. Innovation som fornyelsen, der ændrede samfundet, skal være tænkt ind i museets formidlingsformer. Hedeegnens kulturarv skal gøres tilgængelig for alle borgere. Museet skal skabe ny erkendelse for borgere og turister på baggrund af oplevelse, oplysning og nye virkemidler. Dynamik i formidlingens indhold og udtryksform. Museet skal formidle kulturarven, så kulturarven dermed bliver identitetsskabende for områdets borgere. I museets visionsplan er et af målene at arbejde for en samlet undervisningsenhed, og det er et af målene med denne ansøgning at kunne bygge enheden op fra bunden. Målet er at skabe en samlet museumsundervisning for børn og unge. Hidtil er alt foregået internt i de enkelte afdelinger. De enkelte afdelingers undervisningsmateriale er meget varierende, fra klassekasser og papirbaserede afkrydsningskemaer fra 1980'erne (som dog ikke bruges længere) til digital formidling via bl.a. Intraface. Erfaringerne viser, at opbygningsfasen med samarbejde og følgegrupper er meget ressourcekrævende, derfor er det nødvendigt med en person, som kan koordinere og udvikle arbejdet. I forbindelse med Museum Midtjyllands fire E-museum projekter har museet oparbejdet gode samarbejdsrelationer til Herning Kommunes Skoleafdeling samt oparbejdet erfaringer med formidling via internettet og de muligheder for interaktion med brugerne, som dette medie giver. Inden for området tekstil- og beklædningsindustri har Museum	Do. Samlende koordinator? Hvem er ansvarlig, når der ikke kan ansættes en projektleder?

	Midtjyllands afdeling Textilforum senest udarbejdet formidlingsforløbet Miraklet på heden, som kombinerer trykte undervisningsmaterialer med en webløsning, hvor børn og unge har mulighed for på egen hånd eller i klassesammenhæng at arbejde med historisk kildemateriale. Desuden har Museum Midtjylland udviklet forløb over tekstilindustriens udvikling (Fra hedebrug til tekstilfabrik), arkæologi (Livet ved Bølling Sø) samt St. St. Blicher (På vandretur med Blicher). Den arkæologiske afdeling er endvidere ved at udvikle projektet Digitale tråde over landskabet. Desuden søger den arkæologiske afdeling i samarbejde med Silkeborg Museum og Museet for Varde By og Omegn i flere puljer midler til projektet Kvindeliv på Augustus' tid. Projektet bliver inkorporeret i dette overordnede undervisningsprojekt.	
Projektleder og -deltagernes formelle kompetencer (max 40 linjer):	Projektleder Charlotte Lindhardt Museumsinspektør, nyere tid, Museum Midtjylland, Herning Museum. Cand.mag. i lokalhistorie og semiotik 1997. Museumsformidler 2002. Museumsinspektør, arkæolog, lic.phil. Tinna Møbjerg, Museum Midtjylland, Herning Museum. Museumsundervisning MidtNord: Projektleder Steen Steensen. Sydvestsjælland Museum: Museumsformidler ved Skoletjenesten, cand.mag. i moderne kultur og kulturformidling, Sara Maria Cordtz. Ringkøbing-Skjern Museum: Museumsinspektør, souschef Peter Carstensen, cand.mag. i historie og forhistorisk arkæologi. Ekstern person med pædagogiske og didaktiske kompetencer, samt stort kendskab til IT. Ansættes ud fra midlerne. Ikast-Brande Kommune og Herning Kommunes skoleforvaltninger. STX, HTX og HF i Herning og Ikast-Brande kommuner. Skolerne i Herning og Ikast-Brande kommuner. Børnehaver i Herning og Ikast-Brande kommuner.	Sara Maria Cordtz erstattes af Rune Ottogreen Lundberg, afdelingsleder for Skoletjenesten rol@vestmuseum.dk Der ansættes ikke en ekstern person, i stedet bruges projektmidlerne til museets egne projektansatte med undervisningserfaring. Hvem er ansvarlig i stedet? Der bør sættes midler af til at sikre, at projektet bliver et samlet tiltag, hvor alle afdelinger kan drage nytte af erfaringerne.

	Formidlernetværk Herning Kommune, input fra andre formidlere. Museumsundervisning MidtNord, input fra relevante museer.	
Proces- og projektplan med milepæle (max 40 linjer):	Løbende: Styregruppemøder med indspark og evaluering. September-oktober 2011: Projektstart med skoleforvaltninger og undervisningsinstitutioner. Afklaring af deres behov ift. Museum Midtjyllands nuværende tilbud. Udveksling af erfaringer fra andre museer. November-december 2011: Udvikling af nye idéer tværfaglige forløb på tværs af fagområder ift. Intraface, e-museum, YouTube, Facebook og andre sociale medier. Disse skal tænkes ind på en måde, således at undervisningsmaterialet kan inddrage nye sociale medier, når de opstår, og uden logistiske problemer udelade medier, som lukkes eller bliver umoderne undervejs. Desuden skal udvikles materiale, der kan hentes fra internettet og bruges i papirform. Erfaringen fra E-museumsprojekterne har været, at det er vigtigt, at børn og unge selv har mulighed for at formidle deres forståelse af kulturarven videre. Det giver de sociale medier mulighed for. Januar-juni 2012: Udvikling af nye undervisningsforløb med udvalgte testklasser. Udvikling af IT. Dette udvikles, således at programmerne kan downloades til iPad og andre tablets. Der indkøbes et classesæt iPads til testforløb. Juli-december 2012: Midtvejsevaluering og revidering af materiale. Januar-juni 2013: Gennemprøvning af ny undervisningsforløb med udvalgte klasser. Udvikling af IT. Juli-august 2013: Publicering på nettet. Evaluering af projektet. Rapportskrivning.	Løbende: Styregruppemøder med indspark og evaluering. November-december 2011: Projektstart med skoleforvaltninger og undervisningsinstitutioner. Afklaring af deres behov ift. Museum Midtjyllands nuværende tilbud. Udveksling af erfaringer fra andre museer. November-december 2011: Udvikling af nye idéer tværfaglige forløb på tværs af fagområder ift. Intraface, e-museum, YouTube, Facebook og andre sociale medier. Hver museumsafdeling udvikler et projekt, der kan afprøves. Erfaringer fra Kvindeliv... CL deltager i app-kursus hos ODM (indgår som egenfinansiering). Januar-juni 2012: Udvikling af nye undervisningsforløb med udvalgte testklasser. Udvikling af IT – her udvikles kun inden for rammerne af eksisterende projekter som Tråde over landskabet, Kvindeliv og Miraklet på heden. Der indkøbes ikke classesæt. Juli-december 2012: Midtvejsevaluering og revidering af materiale. Januar-juni 2013: Gennemprøvning af ny undervisningsforløb med udvalgte klasser. Udvikling af IT. Juli-august 2013: Publicering på nettet. Evaluering af projektet. Rapportskrivning.
Hvordan skal	Der nedsættes en styregruppe med	Styregruppens størrelse fastholdes.

slutbrugerne inddrages i udviklingsprocessen (max 40 linjer):	følgende deltagere: Museum Midtjylland projektleder og projektkoordinator/museumsformidler. Herning og Ikast-Brande kommuner, 1 fra hver skoleforvaltning. Museumsundervisning MidtNord, 1 person eller udpeget fra et andet museum i området. Formidlernetværket i Herning Kommune, 1 person udpeges. Børnehaver, 1 pædagog fra hver kommune. Folkeskoler, 1 lærer fra hver kommune. Gymnasier, 1 lærer fra hver kommune. Endvidere udpeges testklasser: 1 børnehave, samt 1 klasse fra hvert klassetrin fordelt på forskellige fag. Disse skal igennem prøveforløb, som undervejs evalueres og justeres til det endelige resultat. Samarbejdet med Ringkøbing-Skjern Museum og Sydvestsjælland Museum bliver kontinuerligt i projektperioden i form af studiebesøg og udveksling af materiale og erfaringer.	Testklasser revideres til en fra hver kommune i følgende klassetrin: 2 - børnehaver 2 – 1. klasse 2 – 5. klasse 2 – 9. klasse 2 HTX 2 STX Evt. 2 TEKO Antallet af fag indskrænkes.
Hvordan skal projektet evalueres (max 40 linjer):	I projektfasen inddrages styregruppen løbende, ligesom de klasser og lærere, der er med til at udvikle undervisningsmaterialet. Der laves en projektside hos Museum Midtjylland med debatforum. Desuden inddrages erfaringer og værktøjer fra Museumsundervisning MidtNord samt Formidlernetværket i Herning Kommune løbende.	Projektside med debatforum undlades. I stedet e-mail-bank, som offentliggøres i rapporten. Eller små indlæg til fx CKO? Vi kan oprette gruppe og skrive små indlæg om erfaringerne, de kan bruges til rapporten.
Videndeling og kommunikation i projektfasen og af projektets resultater (max 40 linjer):	I projektfasen inddrages styregruppen løbende, ligesom de klasser og lærere, der er med til at udvikle undervisningsmaterialet. Der laves en projektside hos Museum Midtjylland med debatforum. Desuden inddrages erfaringer og værktøjer fra Museumsundervisning MidtNord samt Formidlernetværket i Herning Kommune, Ringkøbing-Skjern Museum, Sydvestsjælland Museum samt udenlandske undersøgelser, primært Tate Modern i London. De endelige evalueringresultater bliver udlagt i en projektrapport på Museum Midtjyllands hjemmeside. Selve undervisningsmaterialet vil blive spredt via hjemmesider hos Museumsundervisning MidtNord,	Projektsiden med debatforum undlades. E-mails med erfaringer og debatter gemmes og publiceres i projektrapporten. Eller se ovenfor.

	Formidlernetværk Herning, e-museum, Intraface og sociale netværk og applikationer.	
Køb af eksterne ydelser (max 30 linjer):	Betingelsen for projektets gennemførelse er ansættelse af en projektkoordinator med kompetencer inden for it, pædagogik eller didaktik. Desuden skal der regnes frikøb af lærernes tid ind; en betingelse for deres deltagelse.	Der ansættes ikke en projektkoordinator, i stedet bliver det egenfinansiering med faginspektørernes tid samt "løse" projektansættelser, hvis det er muligt.
Hvordan er projektet en udvikling af tidligere projekter gennemført i Danmark og internationalt (max 40 linjer):	Projektet er inspireret af det sydsjællandske Kulturkørekort, der bringer elever rundt til alle kulturinstitutioner. Desuden forsker Ringkjøbing-Skjern Museum i kulturarvspædagogik. Vi vil inddrage deres erfaringer fra udviklingen af materiale og samarbejde med undervisningsinstitutioner. Textilforum er i færd med at udvikle undervisningsforløb omkring tekstil- og beklædningsindustriens kulturmiljøer i tæt samarbejde med ungdomsuddannelserne. Vi ønsker at udvide arbejdet med ungdomsuddannelserne til alle afdelinger hos Museum Midtjylland og at blive en regional vidensbank inden for vores arbejdsområder og udvide vores rolle som faglig sparringspartner for skoler og gymnasiers faglige personale. Endvidere vil vi trække på erfaringerne fra Kulturarvsstyrelsens digitale formidling, dels af industriminder og kulturarvsatlas, dels af 1001 fortællinger. I udlandet arbejdes meget med social inclusion, og det er essentielt for Museum Midtjylland, at projektet ikke er begrænset til de velfungerende elever, men også tilbydes skoler og institutioner for psykisk og fysisk handicappede, elever med indlæringsvanskeligheder osv. Erfaringerne fra Tate Modern i London er veldokumenterede og publicerede, derfor inddrages den kendte viden derfra.	Do. Social inclusion kan tænkes ind således, at nogle projektføløb kan afprøves undervejs på udvalgte grupper.
Søges tilskud fra anden side	Nej	Nej
Lønudgifter total	1.050.000 kr.	60.000 kr. (to månedslønninger)
Heraf søges støttet gennem styrelsen	650.000 kr.	
Honorarer og eksterne ydelser	200.000 kr.	15.000 kr.
Heraf søges støttet gennem styrelsen	100.000 kr.	

Rejseomkostninger	10.000 kr.	2.000 kr.
Heraf søges støttet gennem styrelsen	10.000 kr.	
Andre udgifter (specificeres under uddybende bemærkninger)	240.000 kr.	23.000 kr.
Heraf søges støttet gennem styrelsen	140.000 kr.	
I alt	1.500.000 kr.	
I alt søges KUAS om	1.000.000 kr.	100.000 kr. (indtægt)
Museets bidrag til medfinansiering af det samlede projekt	400.000 kr.	100.000 kr.? (indtægt)
Eventuel støtte fra anden side	100.000 kr.	20.000 kr. i kommunalt timeforbrug? (indtægt)
Eventuelle uddybende bemærkninger til budget eller andet (max 3 linjer):	Andre udgifter: Bærbar pc: 15.000 kr. Software: 25.000 kr. Klassesæt iPad: 180.000 kr. Touch screen: 20.000 kr. Herning og Ikast-Brande bidrager med konsulenttimer, estimeret 100.000 kr. Museum Midtjylland bidrager med inspektørtimer, estimeret 1 ÅV, 400.000 kr. Rejseomkostninger er primært kørsel.	Revideret: Bærbar pc: Købes ikke. Software: 18.000 kr. – hvis det kan finansieres, må ikke være via projektmidler. Ipad (ikke klassesæt): 5.000 kr. – hvis det kan finansieres, må ikke være via projektmidler. Konsulenttimer: 20.000 kr. Inspektørtimer: 50.000 kr.

Projektets tidsplan

Inden 1/3 2012

- Inden for ovennævnte projekter skitserer de deltagende museer hvilke projekter, der deltages med, og hvilke klassetrin, fag og fælles mål det enkelte projekt rammer. Skriv også, hvad læreren kan forvente af besøget.

[Herunder reviderer Herning Museum eksisterende klassekasser (fremover formidlingskasser) samt udvikler lovede projekter.]

Der skal tages udgangspunkt i de projekter, de deltagende museer allerede har, bortset fra Herning Museum, der er ved at udvikle nyt.

- Dette sendes rundt til øvrige mødedeltagere.
- Skoler skal have tilbud om næste års undervisning senest 1/3 2012.

Inden 1/6 2012

- 18. april skolebogsmesse hos DGI-Huset i Aarhus – Museum Midtjylland sender repræsentant til standen hos Museumsundervisning Midt Nord. Vi tager de færdige formidlingskasser med.
- Afvikling af workshop (25. april 2012 på Vester Palsgaard eller Klosterlund Museum) for Herning og Ikast-Brandø kommuners skoler og evt. skolebiblioteker.
- Optimering hos CFU

Inden 1/11 2012

- Afprøvning af undervisningsforløb

Inden 15/6 2013

- Projekterne evalueres efter prøveforløb
- Afrapportering
- Økonomi

Økonomi

Projektdeltagernes tidsforbrug i alt

Institution	Navn	Timeforbrug
Museum Midtjylland	Tinna Møbjerg (250 timer i alt, heraf 110 frikøbte) =	140
Museum Midtjylland	Brit Vestergaard (250 timer i alt, heraf 73 frikøbte) =	177
Museum Midtjylland	Charlotte Lindhardt	149
Museum Midtjylland	Martin Winther-Olesen (74 timer i alt, heraf 42 frikøbte) =	32
Museum Midtjylland	Kristine Holm-Jensen	37
Museum Midtjylland	Cecilia Garney	74
Museet for Varde By og Omegn	Tine Lorange	20
Museet for Varde By og Omegn	Stinna Trolldoft Andresen	20
Museet for Varde By og Omegn	Merete Vigen Hansen	15
Silkeborg Museum	Karen Margrethe Boe	30
Ringkøbing-Skjern Museum	Peter Carstensen	10
Sydvestsjællands Museum	Rune Ottogreen Lundberg	10
Museumsundervisning Midt Nord	Pernille Lyngsøe	15
Museumsundervisning Midt Nord	Anne Kleberg	15
Museumsundervisning Midt Nord	Steen Chr. Steensen	20
Ikast-Brande Kommune	Marie-Louise Birch	10
Herning Kommune	Morten Koppelhuus	10
Herning Kommune	Anne Juul-Andersen	10
Herning Kommune	Thomas Binderup	25
Herning Kommune	Christina Thaaning	55
CFU Herning	Jens Rahr-Schmidt	15
I ALT		880 timer
Omregnet til årsværk (1924 timer)	(880/1924)	0,46 ÅV
Omregnet til penge	(500 kr. x 880 timer)	440.000,00 kr.

Regnskab

Indtægt	Kroner	Udgift	Kroner
Tilskud fra Kulturstyrelsen	100.000,00		
		Frikøb Brit Vestergaard (73 timer)	23.758,76
		Frikøb Tinna Møbjerg (110 timer)	43.890,00
		Frikøb Martin Winther Olesen (19 timer)	16.593,76
		Udlæg for arbejde og kørsel, Varde Museum	6.343,28
		Kørsel, Brit Vestergaard	1.064,00
		Kørsel, Brit Vestergaard	2.040,60
		Kørsel, Brit Vestergaard	820,80
		Skolemesse Aarhus, udgifter	566,70
		Køb af smørkærne, Hjerl Hede	2.400,00
		Materialer til formidlingskasser	739,00
		Bålsæt til madlavning over bål	1.348,00
		Varer til madlavning anno 1900	305,10
		Køb af træredskaber, Bo Bengtson	130,00
Egenfinansiering løntimer	440.000,00	Egenfinansiering løntimer	440.000,00
Talentundervisning: Betalt af Herning Kommune	4.062,50	Talentundervisning, Herning Data	4.062,50
Betalt af Herning Kommune	444,00	Talentundervisning, stikdåser	444,00
Betalt af Herning Kommune	3.254,05	Talentundervisning, kabler	3.254,05
Betalt af Herning Kommune	164,00	Talentundervisning, madvarer	164,00
Betalt af Herning Kommune	116,00	Talentundervisning, div. varer	116,00
Betalt af Herning Kommune	2.599,20	Talentundervis., Herning Data	2.599,20
Betalt af Herning Kommune	199,00	Talentundervis., Herning Data	199,00
Betalt af Herning Kommune	754,00	Talentundervisning, materialer	754,00
Betalt af Herning Kommune	2.812,50	Talentundervisning, leje af bus	2.812,50
Betalt af Herning Kommune	794,00	Talentundervisning, bøger	794,00
I alt	555.199,25	I alt	555.199,25

Udvikling af formidlingskasser

Museum Midtjylland har på tværs af afdelinger og emner udviklet nye formidlingskasser til erstatning for de gamle skolekasser, se bilag 3.

Der er udviklet 8 kasser fordelt på 7 emner. Vi har inddraget erfaring fra projektdeltagerne, primært på fælles møder og igennem udveksling af materiale.

Generelt har det været vanskeligt at engagere lærerne i processen, fordi de ikke kunne afse tjenestetid til det.

Vi får fremover materialet distribueret via CFU Herning. Alle skoler godkendt til undervisning af Undervisningsministeriet, dvs. folkeskoler, frie skoler, privatskoler, specialskoler, seminarier, tekniske skoler og gymnasier kan benytte materialet, det er i alt ca. 800 skoler fordelt på alle kommuner i Region Midt, undtagen Horsens og Hedensted, men plus Thy og Mors.

Dele af materialet har været prøvet på Herning Museum og Vester Palsgaard Skovmuseum. Desuden har det været udlånt til Andst Skole i Vejen Kommune samt Kibæk Skole i Herning Kommune. Alle steder er undervisningsmaterialet blevet godt modtaget, og der har ikke været kommentarer, som nødvendiggjorde større revisioner. Eneste ændring er, at vi tilføjer vægt på kasserne, da kværnstenen er meget tung.

Udvikling af talentundervisning

I forbindelse med udviklingen af kulturarvsundervisning viste det sig, at Herning Kommunes skoleafdeling var i gang med et selvstændigt initiativ omkring særligt talentfulde elever. De lavede et naturvidenskabeligt forløb for udskolingsklasserne på Sunds Skole over temaet "Rejsen til Mars", hvor Museum Midtjylland ikke var repræsenteret. Derimod deltog vi i det kulturhistoriske forløb "Rejsen tilbage til fortiden" for mellemtrinet, 4.-6. klasse. Forløbet foregik på Herning Museum, Museum Midtjylland, og involverede afdelingerne for arkæologi og nyere tid.

I alt deltog 20 børn fra 4.-6. klasse i forløbet, som foregik efter skoletid, fra kl. 16.00 til kl. 20.00.

Talentundervisningen gennemføres formentlig igen i 2013, og Museum Midtjylland deltager med undervisningstimer og som vært for enkelte aftener.

I forbindelse med talentundervisningen skrev eleverne en blog, <http://talenttilbud.blogspot.dk/>, se også bilag 2.

Forløbet kan ses i aktivitetsplanen nedenfor.

Dato:	Aktivitet/ansvar:	Materialer/ansvar:	Andet:
Onsdag 10/10-12 Kl. 19-20 TM er der hele dagen. KT kommer kl. cirka 18, medbringer pizza mm. MWO kommer kl. 18. CL kommer kl. 18. TB kommer kl. 18?	Informationsaften for optagne elever samt deres forældre. Præsentation af CL/MWO/TM/KT Udarbejde kontaktliste samt kort gennemgang af aktivitetsplan - KT "Hilse på aktiviteter" for eleverne. Friskpresset most fra museets æbletræ CL/TM Kaffe og te til forældre	Kontaktliste elever, forældre, museet og koordinator KT. Most m.m. CL/TM/MWO Aktivitetsplan KT. KT undersøger om der kan skaffes bærbare computere. MWO/CL/TM søger for netopkobling	Der oprettes en blog, som bruges til at opsummere efter hver undervisningsforløb. Bloggen skal også bruges i forbindelse med afslutning og lægges på Museum Midtjyllands hjemmeside. Eleverne medbringer kamera eller mobiltelefon med kamera til at tage billeder.
Onsdag 24/10-12 Kl. 16-20 Mit liv for 200 år siden CL/TM/MWO/KT	Tiden som begreb - tiden gennem tiden. Introduktion med fornemmelse for tid, hvad er det? Hvordan ved vi det? Tid gennem historien. Hvad kan kilderne vise (genstande og arkivalier). Hvordan finder vi det på nettet? Læs gotisk. Ane Maries gemmer. Gruppearbejder – 3 personer i hver gruppe. Lav lille opgave i hver gruppe, hvor I belyser et emne inden for "Mit liv for 200 år" siden ud fra kilderne. Laves til bloggen.	Computere til alle. KT. Kamera/mobiltelefon. Kopier af gotisk skrift. CL.	Eleverne medbringer madpakke og drikkedunk. CL/TM sørger for sunde snack til den lille pause v/17-tiden. Eleverne medbringer kamera eller mobiltelefon med kamera til at tage billeder.
Onsdag 31/10-12 Kl. 16-20 MWO/CL, TM, KT Mit liv for 200 år siden Mere fokus på landbrug og håndværk	Mad for 200 år siden. Vi laver mad ud fra gamle opskrifter, som børnene selv skal arbejde med, taler om kilder til mad, mål og vægt. Børnene skal selv "omregne" gamle madopskrifter og lave mad til fællesspisningen. Undervejs gamle lege og besøg i Frilandsmuseets	Indkøb af råvarer CL/TM	Eleverne medbringer drikkedunk. Sig til børnene, de skal have lommelygte med den aften!

	køkkener. Til sidst skumringstime – som ”Emil fra Lønneberg” – oplæsning af sagn fra Evald Tang Kristensen.		
Dato:	Aktivitet/ansvar	Materialer/ansvar:	Andet:
Onsdag 7/11-12 Kl. 16-20 MWO,TM,KT, CL	Familielivet for 2000 år siden MWO/TM 16.00: Velkomst Hvad er arkæologiske kilder? Gruppearbejder – 3 personer i hver gruppe Hvordan arbejder vi med et digitale medie Hvor og hvordan boede jeg Hvordan døde jeg og hvor blev jeg begravet		Eleverne medbringer madpakke og drikkedunk. MWO/TM sørger for sunde snack til den lille pause v/17-tiden.
Onsdag 7/11-12 20- 21	Midtvejsevaluering MWO/TM/CL/KT og TB		
Onsdag 14/11-12 Kl. 16-20 Besøg på Moesgård MWO/TM/KT + gæstelærer	Tiden og Naturvidenskab Introduktion på Museum Midtjylland Herefter kører vi i private biler til Moesgård	I	Eleverne skal medbringe madpakke og drikkedunk
Onsdag 21/11-12 Kl. 16-20 CL,TM,KT, MWO	Rejsen tilbage til fortiden Forberede afslutningsarrangement.		Eleverne skal medbringe madpakke og drikkedunk. Invitation til forældrene. KT
Onsdag 28/11-12 Kl. 16-20 MWO/TM, CL, KT, TB inviteres. Vi spiser kl. 17.30 Præsentation fra 18.30 til 19.30 cirka 10 min pr gruppe. Herefter tid til at sige farvel	Afslutningsarrangement. ”Bloggen skal anvendes interaktiv. Der kan anvendes en PowerPoint præsentation. Evt. rundvisning i udstillinger	Indkøb af drikkevarer: CL/TM/KT	Forældre tager mad med til fælles buffet. Museet søger for drikkevarer
Fredag 7/12-12 Kl. 11-13 MWO/CL, TM, KT, TB	Evalueringsmøde Museet, TB og koordinator. TB/KT udarbejder dagsorden.		

Samarbejdsprojekter og arrangementer

Museum Midtjylland har deltaget i følgende samarbejdsprojekter og arrangementer, der har forbindelse til kulturarvsundervisningen:

- Udvikling af talenttilbud med Herning Kommune i efteråret 2012.
- Deltagelse i stand på Skolemessen 2012 i Aarhus med Mors Historiske Museum, Steno Museet, Moesgaard, Blicheregnens Museum, Museum Ovartarci, Børnehuset i Aarhus samt Museumsundervisning MidtNord.
- Undervisningsprojektet Kvindeliv på Augustus' tid med Silkeborg Museum samt Museet for Varde By og Omegn.
- Projektet Kvindeliv omkring Kristi fødsel med Silkeborg Museum samt Museet for Varde By og Omegn.
- Museumsinspektør Charlotte Lindhardt deltog i kurset om forberedelse af apps, 1.-2. december 2011 hos Organisationen Danske Museer.
- Museum Midtjylland har desuden udviklet app'en Digitale Tråde over Landskabet, som også bruges i undervisningssammenhænge.

Bilag

Bilag 1: Museum Midtjyllands undervisningstemaer ift. skolernes mål og læringsplaner

Fælles Mål 2009 (folkeskolen):

Dansk (Slutmål efter 9. klassetrin)

Sprog, litteratur og kommunikation

Forholde sig analytisk, vurderende og produktivt til sagprosa og andre udtryksformer.

Forholde sig til litterær og kulturel tradition og udvikling.

Udtrykke sig i billeder, lyd og tekst i komplekse produktioner.

Museum Midtjyllands temaer: St. St. Blicher, Evald Tang Kristensen, sagn og myter.

Historie (Slutmål efter 9. klassetrin)

Udviklings- og sammenhængsforståelse

Forklare forskellige måder at organisere et samfund på og underbygge med lokale, nationale, nordiske og globale eksempler.

Gøre rede for og drøfte sammenhænge mellem produktion, forbrug og ressourcer i forskellige historiske perioder.

Museum Midtjyllands temaer: Hedebondens egenproduktion til eget forbrug og videresalg.

Markedshandel. Udvikling til vore dages innovation og design.

Uldhandlerne. Hosebinderne. Udvikling til vore dages tekstilproduktion.

Historie (Slutmål efter 9. klassetrin)

Kronologisk overblik

Indgå i diskussion om forandringer i forskellige perioders opfattelse af magt og ret, herunder regulering af forholdet mellem den enkelte og fællesskabet

Museum Midtjyllands temaer:

Hvordan opstår en by? Hernings udvikling fra få gårde til midtjysk storby. Hvad krævede det i struktur, organisation og administration? Start med Frilandsmuseet og slut med byvandring.

Energi gennem tiden? (Ikast-Brande?) Fra vandmøller til vindenergi.

Historie (Slutmål efter 9. klassetrin)

Fortolkning og formidling

Udforme historiske fortællinger, der tolker dele af historiens udviklingsforløb

Museum Midtjyllands temaer:

Axello

Arkæolog

Byggeski

Industriudvikling

Arkitektur – byens opståen

Samfundsfag (Slutmål efter 9. klassetrin)

Økonomi. Produktion, arbejde og forbrug

Redegøre for hovedtræk i udviklingen i dansk erhvervs- og produktionsstruktur, herunder centrale aktører på arbejdsmarkedet og deres interesser.

Redegøre for det økonomiske kredsløb og markedsmekanismen.

Diskutere mulige handlinger i relation til virkninger af økonomiens globalisering.

Reflektere over økonomiens betydning for det danske velfærdssamfund.

Redegøre for bæredygtig udvikling set i lyset af økonomisk vækst og miljø.

Reflektere over den økonomiske udviklings betydning for naturgrundlaget.

Museum Midtjyllands temaer:

Tekstilindustri

Midtjysk industri

Vindenergi

Samspil mellem erhverv og offentlige myndigheder, planudvikling.

Samfundsfag (Slutmål efter 9. klassetrin)

Sociale og kulturelle forhold. Socialisering, kultur og identitet

Give samfundsmæssige forklaringer på udviklingen af sociale grupper og gruppeidentiteter.

Give eksempler på, hvordan sociale normer, holdninger og adfærdsformer karakteriserer forskellige grupper og giver anledning til konflikter imellem dem.

Reflektere over betydningen af egne og andres stereotype opfattelser af forskellige grupper.

Forklare, hvordan institutioner for uddannelse og kultur bidrager til socialisering og medborgerskab.

Museum Midtjyllands temaer:

Kæltringer og rakkere, de udstødte. Fra rakker til landevejsridder og Hus Forbi.

Kloge mænd og koner.

Erik Tang Kristensens dokumentation af kulturarven.

Håndarbejde (Slutmål efter 7. klassetrin)

Design og produkt

Forstå kreative designprocesser, hvori der indgår inspiration og ideer, planlægning, udførelse og evaluering.

Eksperimentere med materialer, teknikker, farver, form og funktion.

Forholde sig til det færdige produkt ud fra en æstetisk, funktionel og kommunikativ synsvinkel.

Museum Midtjyllands temaer:

Textilforum.

Håndarbejde (Slutmål efter 7. klassetrin)

Det samfundsmæssige og kulturelle indhold

Give eksempler på håndværksmæssige produkters betydning som kommunikationsmiddel.

Give eksempler på naturgivne og kulturelle forhold, der har indflydelse på menneskets formgivning, fremstilling og anvendelse af håndværksmæssige produkter og udtryk.

Fremstille forskellige genstande med inspiration fra andre kulturer og historiske perioder.

Vælge materialer ud fra overvejelser om ressourceudnyttelse og bæredygtighed.

Museum Midtjyllands temaer:

Textilforum/Herning Klædefabrik.

Egenproduktion af redskaber til hjemmet i 1800-tallet, Frilandsmuseet på Herning Museum.

Husflidsbølgen omkring 1880-1920, på Herning Museum.

Sløjd (Slutmål efter 7. klassetrin)

Design og produkt

Forstå kreative designprocesser, hvori der indgår inspiration og ideer, planlægning, udførelse og evaluering.

Udtrykke sig gennem skabende håndværksmæssigt arbejde.

Bruge omverdenen som inspirationskilde.

Bruge it og medier i arbejdsprocessen.

Eksperimentere med materialer, teknikker, farver, form og funktion.

Museum Midtjyllands temaer:

Fra egenproduktion i hedesamfundet til nutidens færdigproducerede varer.

Innovation og design – hvordan opstår idéen.

Udgangspunkt i Frilandsmuseet, Klosterlund Museum og Naturcenter, Vester Palsgaard Skovmuseum.

Sløjd (Slutmål efter 7. klassetrin)

Det samfundsmæssige og kulturelle indhold

Give eksempler på håndværksmæssige produkters betydning som kommunikationsmiddel.

Give eksempler på naturgivne og kulturelle forhold, der har indflydelse på menneskets formgivning, fremstilling og anvendelse af håndværksmæssige produkter og udtryk.

Fremstille forskellige genstande med inspiration fra andre kulturer og historiske perioder.

Vælge materialer ud fra overvejelser om ressourceudnyttelse og bæredygtighed.

Museum Midtjyllands temaer:

Gamle håndværksmetoder, vist ved renovering af gamle bygninger, Frilandsmuseet.

Fra håndværker til industrivirksomhed, Herning Museum.

Skovens materialer, Vester Palsgaard Skovmuseum

Natur og teknik (Slutmål efter 6. klassetrin)

Den nære omverden

Beskrive, sortere og anvende viden om materialer og stoffer og deres forskellige egenskaber samt det levende og det ikke levende.

Beskrive planter og dyr samt forklare deres funktioner, livsbetingelser og samspil med omgivelserne.

Kende og beskrive lokalområdet, bl.a. ved brug af kort og kunne anvende viden herom i andre sammenhænge.

Beskrive vigtige kropsfunktioner og væsentlige faktorer, der påvirker disse, samt anvende viden om forhold, der har betydning for menneskets sundhed.

Museum Midtjyllands temaer:

Kloge mænd og koner, overtro og naturmedicin.

At leve af det nære – hedeboendernes liv

Arkæologi

Kartografi – landskabets forandringer.

Natur og teknik (Slutmål efter 6. klassetrin)

Menneskets samspil med naturen

Færdes i naturen på en hensigtsmæssig og hensynsfuld måde.

Kende begrebet bæredygtighed og kunne redegøre for eksempler på, at menneskets forbrug af ressourcer og anvendelse af teknologi påvirker kredsløb i naturen og vurdere, hvilke konsekvenser det har for planter, dyr og mennesker.

Kende træk af teknologiens historie og anvendelse samt følgevirkninger for planter, dyr og mennesker.

Museum Midtjyllands temaer:

Naturvejledning på Klosterlund Museum og Naturcenter.

Geografi (Slutmål efter 9. klassetrin)

Regionale og globale mønstre

Give eksempler på regionale og globale mønstre i forbindelse med økonomi, produktion, ressourceforbrug, bæredygtighed, miljø og forurening.

Museum Midtjyllands temaer:

Udvikling af tekstilindustrien og industrien i Midtjylland.

Energiudvikling (Siemens i Brande).

Geografi (Slutmål efter 9. klassetrin)

Naturgrundlaget og dets udnyttelse

Beskrive og forklare sammenhængen mellem landskab, klima, jordbund og vand som grundlag for levevilkår i verdens forskellige egne.

Give eksempler på menneskets udnyttelse af naturgrundlaget set i sammenhæng med bæredygtighed.

Museum Midtjyllands temaer:

Livet på heden.

Opdyrkning af heden.

Internationalt perspektiv til andre hedesamfund/HeathCult

Geografi (Slutmål efter 9. klassetrin)

Kultur og levevilkår

Beskrive og forholde sig til menneskers levevilkår i eget og andre samfund.

Vurdere de miljømæssige konsekvenser af samfundenes udnyttelse af naturgrundlaget.

Museum Midtjyllands temaer:

Livet på heden.

Opdyrkning af heden.

Geografi (Slutmål efter 9. klassetrin)

Arbejds måder og tankegange

Anvende globus, kort – herunder digitale kort og satellitbilleder – samt elektroniske data som et arbejdsredskab til at skabe overblik og sammenhæng.

Foretage undersøgelser, målinger og registreringer på grundlag af egne iagttagelser og oplevelser i natur- og kulturlandskabet.

Anvende informationsteknologi i forbindelse med informationssøgning, undersøgelser, registrering, bearbejdning og fremlæggelse.

Museum Midtjyllands temaer:

Arkæologi.

Landskabets udnyttelse og udvikling.

Biologi (Slutmål efter 9. klassetrin)

De levende organismer og deres omgivende natur

Kende til opbygning og omsætning af organisk stof, stofkredsløb og energistrømme.

Kende karakteristiske danske og udenlandske økosystemer.

Museum Midtjyllands temaer:

Naturvejledning ved Klosterlund Museum og Naturcenter.

Børnehaveklassen (slutmål)

Natur- og naturfaglige fænomener

Kende til årets og døgnets gang og til begivenheder i naturen, som er knyttet dertil.

Sortere indsamlet materiale efter forskellige kategorier, herunder form, farve, overflade, antal, materiale.

Færdes hensynsfuldt i naturen.

Museum Midtjyllands temaer:

Naturvejledning ved Klosterlund Museum og Naturcenter.

Årets gang i gamle dage, Klosterlund Museum og Naturcenter samt Herning Museum.

Læreplaner (gymnasier, hf, hhx, htx)

Læreplanerne for de enkelte ungdomsuddannelser varierer. Der findes over 100 fag på de fire uddannelser, hvor fællesmålet er at udvikle elevernes analytiske sans, samfundsforståelse og formidlingsevner. Ud fra Museum Midtjyllands eksisterende undervisningsmateriale skal dette optimeres i samarbejde med de enkelte faglærere. Hvor der ikke findes undervisningsmateriale skal nyt udvikles med prøveforløb for faglærere og elever.

Museum Midtjyllands temaer:

Energi.

Industri.

Tekstil- og beklædningsindustri.

Kulturmiljøer.

Byudvikling.

Bygningsrestaurering og arkitektur.

Arkæologi.

St. St. Blicher.

Evald Tang Kristensen.

Bilag 2: Materiale fra talentundervisning

Skærmpoint fra bloggen <http://talenttilbud.blogspot.dk/>, der blev skrevet af elever og undervisere i forbindelse med talentundervisningen.

blog» talenttilb

TalentTilbud, Herning, 4.-6. årgang

BEDRE UDFORDRINGER TIL HØJE BEGAVELSER: Herning kommunes nye fritidstilbud til børn med særlige forudsætninger. Elever med særlige evner og lyst til at lære. Tilbuddet giver eleverne mulighed for at deltage i undervisning med faglige udfordringer på et højt niveau. Samtidig får eleverne en god mulighed for at møde ligesindede og skabe et socialt netværk omkring deres interesser.

tirsdag den 27. november 2012

Og der bliver øvet og øvet...!

Søg på bloggen

Blog-arkiv

- ▼ 2012 (30)
- ▼ november (22)
- Og der bliver øvet og øvet...!
- talenttilbud
- På Moesgård ved Århus
- Billeder fra Moesgård Museum
- sejt
- Malthe, besøg på Moesgård museum
- I sidste uge var...
- Stine: D. 7. november var vi arkæologer, hvor vi ...
- Jernaldermusik
- En rejse til viden!

sejt

arkæologi

Indsendt af [Talent Tilbud](#) kl. 10.42 Ingen kommentarer:

 +1 Anbefal dette på Google

Malthe, besøg på Moesgård museum

I sidste uge var vi på Moesgård og lærte om hvor mange velbevarede ting man kan finde i en mose og at man kan se, hvordan naturen var for mange år siden fx. kunne man finde pollen eller andre plante rester . Man kan også finde fx skjolde, økser og nogle gange mennesker, der blev brugt som ofre til guderne. De er tit meget godt velbevarede fordi at mosen gør sådan at kroppen ikke går i forrådnelse. og det er fordi at ting skal bruge ilt til at gå i forrådnelse og moser er meget iltfattige. Vi lærte også at hvis man tar fx. et stykke træ op af en mose og bare lader det ligge der hjemme går det i stykker og bliver til støv. Jeg syntes at det var en meget spændende aften.

Indsendt af [Talent Tilbud](#) kl. 10.37 Ingen kommentarer:

 +1 Anbefal dette på Google

fredag den 9. november 2012

Stine:

D. 7. november var vi arkæologer, hvor vi skulle lære noget om huse for 2000 år siden.
Senere fik vi besøg af Dorthe Bille. Vi lavede en hel masse rytmer, hvor vi brugte forskellige redskaber fra jernalderen.

Indsendt af [Talent Tilbud](#) kl. 07.14 Ingen kommentarer:

 +1 Anbefal dette på Google

Søg

Blog-arkiv

▼ 2012 (30)

▼ november (22)

[Og der bliver øvet og øvet...!](#)

[talenttilbud](#)

[På Moesgård ved Århus](#)

[Billeder fra Moesgård Museum](#)

[sejt](#)

[Malthe, besøg på Moesgård museum
I sidste uge var...](#)

[Stine: D. 7. november var vi
arkæologer, hvor vi ...](#)

[Jernaldermusik](#)

[En rejse til viden!](#)

[Amalie: d. 7. November var vi
arkæologer og lærte ...](#)

[Freja og Maja...-Hvad laver vi?7.
nov. skal vi fi...](#)

[test](#)

[Så tog vi 2000 år tilbage i tiden!!](#)

[Restaurant "Nyganoma" af Philip](#)

[Stine: Hej. Jeg hedder Stine
Aarestrup Wedel. Jeg...](#)

[Johanes N.E, Victor og Tobias.](#)

[Billeder talent](#)

[Billeder talent](#)

[Jakob Munch-Brandt](#)

[Jakob: mit navn er Jakob Olsen, jeg
bor i sunds, ...](#)

[Billeder fra Onsdag Den 31. Oktober
2012 Taget Af ...](#)

[Fra Charlotte - underviser](#)

mandag den 5. november 2012

Johanes N.B, Victor og Tobias.

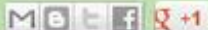
Hej jeg hedder Tobias Larsen og kommer fra en lille landsby der hedder Feldborg.

Jeg er så heldig at komme med på talent tilbud Herning. Her er noget af det vi har lavet i løbet af de to første gange.

Jeg synes den første gang var sjov. Vi lavede og lærte noget helt nyt som vi ikke laver i skolen. Vi lærte noget om gotisk skrift.

Den anden gang lavede vi grønlangkål og pandekager. Grønlangkålen var lidt ulækker at lave men den smagte godt. pandekagerne smagte også godt.

Indsendt af **Talent Tilbud** kl. 09.58 Ingen kommentarer:

 Anbefal dette på Google

Billeder talent

Bilag 3: Undervisningsmateriale til formidlingskasser

MUSEUM MIDTJYLLAND TILBYDER

Skolen på museum

Museum Midtjylland vil gerne byde skoler og institutioner indenfor hos vore museer. Vi ved, at det kan være svært at presse et museum sbesøg ind i skemaet, når timetallet skal gå op. Derfor ønsker vi at gøre mange af vores tilbud tværfaglige. På den måde kan du som lærer samarbejde med kollegerne i andre fag om at planlægge en tur til en af vores afdelinger.

Mangler du et projekt på museet, der passer ind i netop dit skema, må du gerne kontakte os og diskutere mulighederne.

Fælles for alle afdelinger

Digitale tråde over Landskabet

Brug vores app og besøg Bølling Sø og Hammerum-pigen samt mange andre lokaliteter ved hjælp af din smartphone. Varighed: Kan bruges i skolen.

Klassetrin: Alle.

Herning Museum og Textilforum

Frilandsmuseum og kålgård

På Herning Museum findes Frilandsmuseet, som viser livet på den midtjyske hede i 1800-tallet. Der er bondegård med stald og lade, smedje, malkølle, spændhus og et lille husmandssted. Desuden er der bagerovn og kålgård. Der er mulighed for madlavning ved bål under opsyn og hjælp fra læreren.

Varighed: 1 time+.

Klassetrin: Alle.

Skolestue

Hvordan var skolegangen omkring år 1900? Inventaret fra Nygaard Gl. Skole findes på Herning Museum, og her er mulighed for undervisning i børneliv omkring år 1900. Skoletimen kan suppleres med fortællingen om Jens Niensens bondegård.

Varighed: ½-1 time

Klassetrin: Alle

Lav din egen tekstilvirksomhed

Miraklet på Heden henvender sig til ældre klasser og ungdomsuddannelser. Her skaber eleverne deres egen fiktive tekstilfabrik og tager stilling til de udfordringer, datidens tekstilvirksomheder måtte forholde sig til.

Varighed: Kan bruges på skolen. Evt. rundvisning 1 time.

Klassetrin: 7.-10. klasse + ungdomsudd.

Lav din egen innovationsvirksomhed

Større klasser og ungdomsuddannelser kan skabe deres egen innovative virksomhed. Der hentes inspiration fra 1800-tallets håndværk og nutidens industrivirksomheder, og eleverne skal tage stilling til samme udfordringer, som nutidens virksomheder har.

Varighed: Kan bruges på skolen. Evt. rundvisning 1 time.

Klassetrin: 7.-10. klasse + ungdomsudd.

Klosterlund Museum og Naturcenter Smedning

I smedeværkstedet findes det gamle smedeværktøj. Værktøjet er fra begyndelsen af 1900-tallet og er næsten magen til det værktøj som jernaldersmeden brugte.

Eleverne får lov til at varme jernet op i ilden, hvorefter de smeder en jernalderkniv.

Arbejdet foregår under vejledning og opsyn og med hjælp fra læreren.

Varighed: 1 time.

Klassetrin: Fra 3. klasse.

Forløbet kan kombineres med andre tilbud.

Ring for nærmere aftale.

Stenalder

Prøv at hugge i flint. Ved slag eller tryk springer flinten i skarpkantede og hårde fliser, som enten kan bruges på stedet eller videre forarbejdes til redskaber og våben.

Varighed: 1 ½ time.

Klassetrin: Alle.

Forløbet kan kombineres med andre tilbud.

Ring for nærmere aftale.

ØVERSIGT OVER FORMIDLINGSKASSER

Museum Midtjyllands formidlingskasser

Mad omkring år 1900
Klassetrin: 4.-6. klasse
1 kasse
Vægt: 5 kg

*Mad som på Hammerum-pigenstid
Klassetrin: 0.-3. klasse, 4.-6. klasse
1 kasse
Vægt: 15 kg

Tekstilproduktion før industrialiseringen
Klassetrin: 4.-6. klasse
1 kasse
Vægt: 3 kg

Tekstilproduktion efter industrialiseringen
Klassetrin: 8.-10. klasse, HHX, HTX
1 kasse
Vægt: 3 kg

Børns liv og skolen omkring 1900
Klassetrin: 0.-3. klasse, 4.-6. klasse
1 kasse
Vægt: 2 kg

*Ældre og yngre stenalder
Klassetrin: 0.-3. klasse, 4.-6. klasse
2 kasser
Vægt: 10 kg

Innovation – lav din egen virksomhed
Klassetrin: 8.-10. klasse, HTX, HHX
1 kasse
Vægt: 1 kg

Brug af formidlingskassen

- Kassen er beregnet til 1 lærer og forskellige forløb for 25-30 elever.
- Kassen kan bruges efter en kort introduktion om emnet efter lærerens eget undervisningsmateriale og målætning til det pågældende klassetrin.
- Alt efter lærerens introduktion kan flere af kasserne anvendes på både indskolings- og mellemtrinnsniveau.
- Det er en god idé at besøge museerne før eller efter klasseundervisningen.
- Kassen og materialerne skal vaskes/rengøres før aflevering.
- Materialeme skal pakkes forsvarligt og på samme måde som ved modtagelsen.
- De tre kasser mærket med * kan bruges sammen.

Museum Midtjyllands afdelinger

Herning Museum
Museumsgade 32, 7400 Herning
Telefon 96 26 19 00

Textilforum
Vestergade 20, 7400 Herning
Telefon 96 26 19 20

Vester Palsgaard Skovmuseum
Palsgårdvej 9, 7362 Hampen
Telefon 96 26 19 40

Klosterlund Museum og Naturcenter
Kragelundvej 6A, 7442 Engesvang
Telefon 96 26 19 30

www.museummidtjylland.dk
www.uni-c.dk
www.laeringscenter.dk
www.e-museum.dk

Bilag 4: Mødereferater og notater

Referat af møde om undervisningsprojekt 7. december 2011

Deltagere:

Karen Margrethe Boe, Silkeborg Museum
Tine Lorange, Museet for Varde By og Omegn
Steen Chr. Steensen, Museumsundervisning Midt Nord
Brit Vestergaard, Museum Midtjylland
Tinna Møbjerg, Museum Midtjylland
Charlotte Lindhardt, Museum Midtjylland (referent)

Afbud:

Peter Carstensen, Ringkjøbing-Skjern Museum
Rune Ottogreen Lundberg, Sydvestsjælland Museum
Merete Vigen Hansen, Museet for Varde By og Omegn
Stina Trolldoft Andresen, Museet for Varde By og Omegn
Morten Koppelhus, Herning Kommune
Marie-Louise Birch, Ikast-Brande Kommune

Formål

Opstartsmøde om Kulturarvsundervisning – at forsøge at skabe et sammenhængende tilbud hos Museum Midtjylland i samarbejde med bl.a. projekterne Kvindeliv på Augustus' tid og Tråde over landskabet. Desuden indhentes erfaringer fra andre museer med skoleundervisning. Museum Midtjylland har fået bevilget 100.000 kr. fra Kulturarvsstyrelsen. Desuden har de to projekter Kvindeliv på Augustus' tid samt Tråde over landskabet fået bevilget midler. Ved at samarbejde på tværs af projekter og institutioner kan midlerne række længere.

Udfordringer

Kulturarvsundervisning fik bevilget 100.000 kr. Der var søgt 1.000.000 kr. Ingen af pengene må gå til digitalt udstyr, selv om det er formålet i ansøgningen.

Kvindeliv på Augustus' tid fik bevilget 69.400 kr. Der var søgt 216.000 kr.

Tråde over landskabet er ved at udvikle oplevelsesportal med app. Indspark fra andre ønskes. Den åbner til pinsen 2012 med udgangspunkt i Hammerum-pigen og Bølling Sø.

Hvordan kan vi koordinere projekterne, så vi får mest ud af dem?

Alt skal lægges ud på E-museum, men det bruges ikke!

Bordet rundt – idéer og udvikling

Mad

Brit Vestergaard: Skeler til Gl. Estrup og Bettina Buhl Blæsilds projekter. På Vester Palsgaard er de ved at udvikle det historiske køkken, hvor de små klasser kan bruge et par hjemkundskabstimer

på museet. Det sker ved hjælp af museets frivillige. Senere deltages i en portal omkring historisk mad.

Karen Margrethe Boe: Silkeborg Museum har fået henvendelse fra NOMA omkring fødevareopbevaring i moser, fx ost og smør. Hun kender en tidligere farmaceut fra Grindstedværket, og de vil undersøge madens påvirkning af polymer saccharider. En norsk forsker forsøger i øjeblikket at opbevare fisk i moser, men resultaterne kendes endnu ikke. Fag: hjemkundskab, kemi, biologi, naturvidenskab.

Tine Lorange: Merete Vigen Hansen arbejder på Nymindegab Museum med årstidsbestemte egnsretter. De sylter, slagter, koger mm. Fx nikål til påske, medister til jul, oldtidsmad mm. Det involverer børnene, og har man selv været med til at lave maden, må man gerne spise den (ifølge Levnedsmiddelkontrollen).

Charlotte Lindhardt: Vi har en gammel kålgård i Frilandsmuseet på Herning Museum, og planen er at genetablere den til næste år. Desuden har vi æbler, stikkelsbær, ribs og solbær. Det er planen at inddrage dette i formidlingen med Landsbylauget (frivilliggruppe), og måske kan det også bruges til skoleundervisning.

Andre tilbud

Tekstil – Textilforum og arkæologi ved Museum Midtjylland
Klassetrin: 8.-10. klasse, HTX, STX, universitetsniveau.

Energiformer – Klosterlund Museum ved Museum Midtjylland
Klassetrin: ?

Anden industri, innovation – Herning Museum ved Museum Midtjylland
Klassetrin: ? og universitetsniveau.

Skoletjenestens opbygning hos Museet for Varde By og Omegn

Begyndte med, at seks medarbejdere satte sig sammen og holdt møde om faste projekter et par timer om ugen. Efterhånden blev der opbygget formelle emnekasser, hvis indhold fremgår af pdf-fil på hjemmesiden. Ingen digitale platforme. Man skal mærke, føle, røre og prøve. Center for Undervisning (CFU) har været involveret i indhold og udformning.

Tilbuddene er gratis.

De begyndte med små projekter, der kunne gennemføres hurtigt og afprøves i løbet af få timer. I forhold til skolernes målsætning gennemgik de hvert projekt for at finde ud af, hvor det kunne sættes ind, og hvor ordene evt. skulle ændres i museets projekt for at ramme bedre.

Links fra Varde Museum:

http://vardemuseum.dk/dk.php/museer/e-museum/tyske_flygtninge_i_oksbl_1945

http://vardemuseum.dk/dk.php/museer/e-museum/historisk_atlas_-_kulturhistorien_i_landskabet

http://vardemuseum.dk/dk.php/museer/e-museum/mit_vadehav

Historisk Atlas (deltagelse af bl.a. Museet for Varde By og Omegn). Startet i Region Syddanmark. Tematisk inddelt portal om bl.a. herregårde, landskabet, gravhøje, kirker, m.m. Kan kombineres med cykel- og køreture rundt i landskabet. Er måske for ambitiøst til vores midler p.t.

Overvejelser om formidling

Generelt skal man tænke sig om, inden man laver noget digitalt, dels i forhold til museets tidsforbrug vs. efterspørgsel, dels i forhold til den hastige digitale udvikling.

E-museum er p.t. ved at blive evalueret, fordi skolerne ikke bruger det tilstrækkeligt. Steen Chr. Steensen vender tilbage, når han ved mere.

Museumsundervisning Midt Nord: Kan bidrage med kontakt til CFU's fagkonsulenter. Større konsulentvirksomhed koster penge. De kan bidrage lærerkurser og medudvikling til optimering af materialet.

Projektet kan præsenteres for Kulturhistorisk Netværk (Charlotte Lindhardt deltager i det).

Museet for Varde By og Omegn har evalueringssedler indlagt i formidlingskasserne. Tine Lorange sender dem rundt til inspiration. Desuden lægger de museets reklamefolder i.

Måske skal man gøre noget mere simpelt. Apps er tidskrævende og dyre. Vi skal ikke finde en fælles digital platform, men hvert museum gør det, som er teknologisk muligt for dem.

Spørgsmål til Ikast-Brande og Herning Kommune: Kan kommunernes undervisnings- og kulturafdelinger bidrage med tid i forhold til gennemlæsning og udvikling af materialet?

Fremtidig projektrapport: Charlotte Lindhardt opretter Dropbox til alle, så referater og andre dokumenter ligger dér. Husk: Man må kun "copy and paste", aldrig "drag and drop", hvis dokumenterne skal forblive der.

Køreplan

Inden 1/3 2012

- Inden for ovennævnte projekter skitserer de deltagende museer hvilke projekter, der deltages med, og hvilke klassetrin, fag og fælles mål det enkelte projekt rammer. Skriv også, hvad læreren kan forvente af besøget.

[Herunder reviderer Herning Museum eksisterende klassekasser samt udvikler lovede projekter.]

Der skal tages udgangspunkt i de projekter, de deltagende museer allerede har, bortset fra Herning Museum, der er ved at udvikle nyt.

- Dette sendes rundt til øvrige mødedeltagere.
- Skoler skal have tilbud om næste års undervisning senest 1/3 2012.

Inden 1/6 2012

- 18. april skolebogsmesse hos DGI-Huset i Aarhus – Museum Midtjylland sender repræsentant til standen hos Museumsundervisning Midt Nord. Vi tager klassekasser med.

- Afvikling af workshop (25. april 2012 på Vester Palsgaard eller Klosterlund Museum) for Herning og Ikast-Brande kommuners skoler og evt. skolebiblioteker.
- Optimering hos CFU

Inden 1/11 2012

- Afprøvning af undervisningsforløb

Inden 15/6 2013

- Projekterne evalueres efter prøveforløb
- Afrapportering

Næste møde

Mandag 20. februar kl. 10. BEMÆRK NYT DATOFORSLAG!

Referat af møde om undervisningsprojekt 20. februar 2012

Deltagere:

Tine Lorange, Museet for Varde By og Omegn
 Steen Chr. Steensen, Museumsundervisning Midt Nord
 Brit Vestergaard, Museum Midtjylland
 Tinna Møbjerg, Museum Midtjylland
 Charlotte Lindhardt, Museum Midtjylland (referent)

Afbud:

Karen Margrethe Boe, Silkeborg Museum
 Peter Carstensen, Ringkjøbing-Skjern Museum
 Rune Ottogreen Lundberg, Sydvestsjælland Museum
 Merete Vigen Hansen, Museet for Varde By og Omegn
 Stina Trolldoft Andresen, Museet for Varde By og Omegn
 Morten Koppelhus, Herning Kommune
 Marie-Louise Birch, Ikast-Brande Kommune

1. Godkendelse af dagsorden

Godkendt. Tilføjet under punkt 9 om app'en Tråde over landskabet.

Charlotte Lindhardt laver et Excelark til Dropbox, hvor vi får hver en fane med navn. Der skriver vi alle timeforbruget ind; det skal bruges til den endelige afrapportering. [Er lagt i Dropbox].

2. Godkendelse af referat

Godkendt.

3. Nyt fra Steen Chr. Steensen

a. CFU-kontakt (lærerkurser og optimering af materialet)

Steen Chr. Steensen kontakter de relevante CFU-medarbejdere.

CFU har indvilliget i at bidrage med konsulenttimer, fx optimere materialet til de enkelte klassetrin og kanonmål samt optimere lærerkurser.

b. E-museum status

Der er stadig bestræbelser på at få e-museum til at fungere.

Der skelnes mellem:

undervisningstilbud på www.museumsundervisningmidtnord.dk og undervisningsforløb på www.e-museum.dk

Generelt skal vi være bedre til at linke til hinanden. Man kan fx lægge en folder/side med link til de to steder ned i klassekasserne.

c. Skolemesse 18.-19. april

Vi kan lave en lille folder til Skolemessen i Aarhus samt have to klassekasser og relevante genstande med. Andre deltagere er bl.a. Blicheregnens Museum, Skagens Museum, Moesgaard og Stenomuseet. Deltagere fra Museum Midtjylland bliver Brit Vestergaard, Tinna Møbjerg og Charlotte Lindhardt.

Vi deltager med to kasser, der går på tværs af afdelinger og perioder: mad og tekstil. Vi har også mulighed for PowerPoint-fremvisning og fremvisning af tegnefilmen fra Bølling Sø.

Anne Kleberg fra Museumsundervisning Midt Nord vender tilbage med nærmere besked.

CFU Esbjerg deltager med ting fra Museet for Varde By og Omegn. Kunne genstande vedr. Lønne Hede-pigen være en mulighed? Eller dragt fra Silkeborg Museum?

Steen Chr. Steensen hører CFU hvilke klassetrin, vi primært skal henvende os til. Anne Kleberg er ved at undersøge sagen. CFU kan hjælpe med at målrette nogle af projekterne, så drenge også bliver interesserede.

4. Hvilke projekter deltager museerne med? Klassetrin, fag og fælles mål i de enkelte projekter. Hvad kan læreren forvente af besøget?

Museum Midtjylland udvikler to prototyper til skolemessen, tekstil og mad. De øvrige 12 kasser gøres fælles, så de kan bruges på tværs af tid og afdelinger. I øjeblikket er de meget afdelingsspecifikke, og nogle henviser til for længst nedtagne udstillinger. Ting, der kan genbruges, tages ud og tematiseres i nye kasser.

Stenalderkassen beholdes, men suppleres evt. med oplysninger om Ertebøllekulturen, der er et af kanonmålene.

Mad-tema kan desuden forbindes til hygiejne, krop og sundhed. Der kan også lægges opskrifter fra forskellige perioder i kassen.

Gamle retter: suppe med dykænder, supperis med gulerødder og rosiner, brød.

Klassekasserne og supplementet i form af eksisterende e-museums-projekter revideres i april og maj, så de er parate til skoleåret 2012/2013.

Museet for Varde By og Omegn sender en kopi (Dropbox) af, hvad de har i deres klassekasser. De øvrige museer opfordres til det samme omkring deres klassekasser.

Ideer til nye kasser: innovation, leg og pligter, myter og sagn.

5. Næste års undervisningstilbud til skolerne – fælles brev? – inden 1/4

Brevet sendes ud fra Museum Midtjylland sidst i marts. Vi gør her reklame for vores tilstedeværelse på skolemessen samt workshop 25/4. Brevet kan revideres til lille folder, der deles ud på skolemessen som reklame for workshoppen og de kommende tiltag.

6. Afvikling af workshop 25/4 på Vester Palsgaard og Klosterlund – planlægning

Projektet har få midler, men kan evt. betale honorar til konsulenter fra CFU.

Steen spørger, om vi kan hyre dem 1 arbejdsdag i marts, således at vi kan planlægge forløbet.

Når Museet for Varde By og Omegn holder lærerkurser, er de gratis. Der afholdes som regel to om året, og der møder 3-4 lærere.

På workshoppen afprøves tingene fra Skolemessen.

Forslag til dagsorden:

- I. Velkomst
- II. Introduktion til klassekasse med tekstil + suppl. materiale i form af apps og e-museum
- III. Værksted – tekstil – spinde eller lignende
- IV. Pause
- V. Introduktion til klassekasse med mad + supplerende materiale
- VI. Værksted med madlavning
- VII. Fællesspisning med afslutning

Foldere skal være parate til uddeling her.

7. Herning og Ikast-Brande kommuner – hvad kan kommunerne bidrage med tid i forhold til gennemlæsning og udvikling af materialet?

Ingen kommuner var mødt op, men Marie-Louise Birch har lovet at afklare de spørgsmål, vi måtte have, sammen med Morten Koppelhus:

- Kan kommunerne gøre reklame for vores deltagelse ved Skolemessen 18.-19. april samt for workshoppen 25. april via fælles udsendelse til skoler og skolebiblioteker i de to kommuner?
- Hvem skal vi tale med inden for skolevæsenet, vi mangler kontaktpersoner blandt skolekonsulenterne.
- Kan en skolekonsulent fra hver kommune bidrage med en arbejdsdag i marts, hvor vi ser på klassekasser og planlægger workshop?
- Kunne Museum Midtjylland få bevilget en lærer fra de to kommuner til at arbejde tingene igennem?

8. Næste møde

Onsdag 2. maj kl. 10 på Vester Palsgaard (Palsgårdvej 9, Hampen).

9. Evt. – Tråde over landskabet

Demonstration ved Tinna Møbjerg. Der er åbningsarrangement ved kulturudvalgsformændene Johs. Poulsen og Kirsten Mørup 9. juni, med afgang i bus fra Museumsgade 32 kl. 10.30 – I må meget gerne melde Jer til.

Referat den 16. marts – workshop på Vester Palsgaard Skovmuseum

- Workshop for lærer afholdes d. 25. april, kl. 13 – 16. Afholdes på VPS.

Workshoppen formål: At give lærerne en introduktion til vores kasser. En appetitvækker med billeder.

Kasser

- Uld/tekstil

Kasse med to forløb. Et forløb til indskoling + mellemtrin, 0 – 7. klasse. Et forløb til udskoling – ungdomsuddannelser (denne kasse er pt. på stand by)

Kassen har to tidsforløb:

- Kvindelig på Augustus' tid: Jernalder håndten, brikvævning, spjæld/båndvæv. Tekst, lærer vejledning + arbejdsark opdateres. Dias laves om til CD-rom (Kjeld). Brit hører Jane vedr. plantefarver.
- 1800-tallet/Før-industri: Plukke fra gammel uld-kasse, evt. låne lidt fra Varde

- Mad-kasse (find på et andet mere passende ord)

To aldersforløb, indskoling + mellemtrin og udskoling + ungdomsuddannelser.

To tidsforløb.

- Kvindelig på Augustus' tid: Grød, (Tinna opskrift). Evt. moderne grød (Karen Margrethe, Silkeborg, har kontakt til NOMA). Forskellige kornsorter, tekst om arkæologi – hvor har vi vores viden fra. Tollund-mandens mave. Madskorper – fiskesuppe (Ertebølle-tiden)
- 1800-tallet / Da tipoldefar var dreng: Kålgård, kartofler, spidskål, kålrabi, biavl. Evald Tang beskrivelser, smørkærne, fremstille smør. Madplan anno 1800 → udnyttelse af mælk til smør og ost. Opbevaring saltning, røgning. Fremstilling af medister – juleslagtning.

- Kasser på sigt

- Innovation (de ældste klassetrin), Kideris hjulet
- Jernudvinding

- Listen med klasse-kasser opdateres

- Skole kassen opdateres. Nyt layout. Vender det med CFU.

Besøg Nygaard skolestue.

- Fælles layout til dokumenter i kassen. Helvetica, str. 20 (overskrift). Mus
Midtjyllands blå farve skal være gennemgående. Logo.

Tekst-str. 12. Skabelon laves i doc.

- Fordeling af arbejdsopgaver

Charlotte: Opsætning til pjece, skrive billedvejledning ren.

Tinna: Væve opgaver, brik + spjæld. Tekst vejledning, kasse 1. Kasser færdige til messe. Kontakt Kjeld vedr. scanning.

Brit: Mad-kasse (tipoldefar delen). Tekst til pjece/indbydelse. Undersøg plantefarve til uld-kasse. Pjece færdig d. ¼. Billeder til pjece.

Referat forberedende møde om skolemesse 27. marts 2012

Følgende emner blev vendt v. mødet med deltagelse af Jens Rahr Schmidt.

- Kasserne opdateres. Plancher gøres mere moderne, laves om til power point/dvd, så kan lærerne selv hente dem ud.

Generel snak med Jens hvordan vi skal sælge kasserne til lærerne, hvordan appellerer vi til dem? Hvordan skal vi leve op til folkeskolens mål?

- Jens: Kanon punkter er "frivillige", de er ikke vedtaget endnu.

Vi skal gå ud fra dem, have dem som retningslinjer. Vedr. de andre kasser, kig på målsætninger i fag-vejledninger.

Jens: Der er visse modsætninger mellem kanon punkter vs. Formål. Det er vigtig at få perspektiv på → Forståelse for fortid, nutid og fremtid

Kasse: Madkultur i fortid og nutid

Augustus' tid

- Tekstmængden er ok, ikke for meget.
- Kornsorter i æsker, godt ✓ Tekst om det brændte korn, hvorfor er det brændt? Hvad er vores formodning vedr. det brændte korn?

- Børn kender ikke de forskellige kornsorter i dag (sang: *Hveden er en vigtigper...*, nem huskesang for kornsorter ☺)
- Tidsmæssigt set passer perioden fint. Træk tråden bagud til Ertebølle tiden
- Gruttesten, male mel

1800-tallet – oldefars tid

- Opskrifter på grød, kornprodukter
- Info. om husdyr
- Sundhedsforhold – hygiejne. Sammenlign 1800-tallet med jernalder. Se på den begyndende industri – befolkningstæthed → dårlige forhold. (vedlæg Tang Kristensen beskrivelser)
- Smørkærne. Beskrivelse af arbejdsopgave. Perspektiv bagud, i forhistorisk tid brugte man pilekviste til at piske fløde til smør.
- Fremstille træskeer. Almuen spiste af fælles grødfad, men havde hver sin ske. Optagelser af Bo, viser processen og en i kassen en demo-model ske.
- Debatoplæg i kassen: Hvor kommer jeres mad fra? Spiser I sammen eller foran TV'et. Evt. se på kulturelle forskelle. Mad som ramme omkring fælles skabet.

Kasse: Tekstil

Augustus' tid:

- 2 nedslag i kassen: Jernalder ~ Blicher tid (1800-tallet)
- Fokus på indskoling og mellemtrinnet
- Vævning, små opgaver, kopi af Hammerum kjole (lille stykke, fuld model først ultimo 2012). Væveprøver
- Teen, gammel med brændt ler. Fremstille selv, god drenge-opgave
- For at gøre kassen mere drenge-venlig: Evt. skyde dyr. Forklar at strikning og vævning også var mandearbejde. Vedlæg billeder. Vis den maskuline klædedragt, det gav agtelse. Hjemmelavede kapper, høvdingedragt.

Blicher tid – 1800:

- Karte sæt fra gammel kasse.
- Spinde, ten. Vigtigt med at mærke ulden, hands on oplevelse. Uld vedlægges, ellers gøres opmærksom på hvor man kan få fat i det, evt. kontakt til Uld-gruppen på Klosterlund (lille udgift må påregnes for skolen)
- Strikketøj, enkel vejledning vedlægges. 5 sæt strikkepinde og et stykke påbegyndt stykke strikkearbejde.

- Plantefarver (Brit kontakter Jane), ellers anvisning på hvorledes ufarvet garn kan farves med løg, rødbeder. Denne gruppe forklarer og fremlægger.
- Tekst: Tøj var værdifuldt, tremmer for vinduerne i frilandsmuseet. Man kunne også få udbetalt i tekstil i stedet for penge.
- Alternative råvarer i stedet for bomuld: hør, brændenælder

Løse tanker i retning af udskoling i forb. med Tekstil kassen:

- Rollespil, power præs.
- Henvise til Axello, mere reklame for denne hjemmeside.

Snak om emne ark

- Jens: Fint layout. Hold teksten kort, få punkter. Max en side. Husk: Keep it simple ☺.
- Gerne en lærervejledning.
- I kassen eller som down load. Jens: I kassen.
- Jens: Når læreren er i ”undervisnings-mode”, det skal være et samlet forløb, nemt at gå til.
- Mulighed: Læg det ind som downloads (pdf), så kan der nemt laves kopi ark til eleverne.
- Der skal følge relevante opgaver med, samt info. ark. Gerne henvise til ekstra baggrundsviden
- Overskrift på ark: ”Lærer vejledning” ~ ”Elev opgaver”
- Ex på opgaver: Redskaber, hvad har de været brugt til?
Grutte mel, hvad vejer det? Hvor meget mel til brød?
HUSK – facitliste

Snak om kassernes brug:

- Skal vi dele mere skarpt op? Ikke nødvendigvis.
- Vi laver den tværfaglig, men det er op til læreren selv → lave nedslag i kassen
- Kassen kan bruges på en måde til 3. – 4. klassen og til 5. -6. klasse på en anden måde
- Baggrundsviden er vigtig, finde eksempler
- Konkrete opskrifter, begræns antallet og ikke for komplicerede. Vær specifikke.
- Formidling af kasserne → CFU. Viborg er centrallager for hele regionen.
- Hvis kassen er populær, evt. fremstille dublet.

- Gøre mere reklame for E-museum, kan henvise hertil via kasserne. Bedre profilering af nilen.dk

Yderligere perspektivering

- Træk klasserne ud på museerne. Besøg museet i forbindelse med opstart eller nedlukning af et projekt med kassen.
- Jernaldermad – henvis til udstilling.
- Kålgård – henvis til frilandsmuseet
- Læreren er velkommen til at kontakte museet og bede om dessiner, fif til hvad der er væsentligt at lægge mærke til.

Kan klares over telefonen, dvs. der går ikke mange inspektørtimer til ved en rundvisning, men blot et par fif til læreren, så de kan klare museums rundturen på egen hånd.

Noter fra Skolemessen i Aarhus 18.-19. april 2012

NOTAT CL/30.04.2012

Deltagere: Brit Vestergaard, Tinna Møbjerg, Charlotte Lindhardt.

Uddelt 150 invitationer til workshop 25. april 2012.

Demonstreret klassekasserne med nyt materiale for stenalder, madkultur i fortid og nutid samt tekstilproduktion fra oldtid til det førindustrielle samfund.

Supplerende ønsker fra lærere, skolekonsulenter m.m.:

- Den store tidstavle – må gerne lægges i som lille udgave.
- Tidstavlen – skal kunne købes til permanent eje for skolen.
- Tidstavlen tilføjes flere punkter for nyere tid.
- Flere ønskede workshops men kunne ikke den annoncerede dato.
- Gratis transport af skolekasserne er godt for skolernes økonomi.
- CFU er den mest anvendte søgeplatform, når lærerne leder efter materiale.
- Ting, man må bruge og røre ved er godt for eleverne.
- Skriv evt. at tingene også kan bruges af børn med indlæringsvanskeligheder eller handicaps.
- Skriv i informationsmaterialet om kasserne, hvad de vejer.
- En person ønsker at blive skrevet på mailingliste, hvis vi laver en ny workshop:
susanne.fleckner@skolekom.dk

Supplerende kommentarer fra møde 02.05.2012

- Tidstavlen – kan den laves og sælges i plakatstørrelse som supplement?

- Tidstavlen eller elementer af den på merchandise? Krus, T-shirts m.m.
- God idé at deltage i messen, det gav meget at være med, men personalemæssigt skal det fordeles anderledes. Der var for mange på standen.
- CFU eksisterer måske ikke næste år, måske kan man overveje at deltage sammen med Børnekulturhuset i Århus.
- Pris for en stand pr. museum undersøges.
- Hvis flere museer deltager: Der laves fælles mappe med ALT materialet til uddeling.

Evaluering af workshop på Vester Palsgaard Skovmuseum 25. april 2012

NOTAT CL/30.04.2012

Interne deltagere: Brit Vestergaard, Tinna Møbjerg, Charlotte Lindhardt, Museum Midtjylland
Ekstern deltager: Berit Kyhn, Skanderborg

Deltagerantal

Uddelt 150 invitationer på Skolemessen i Århus samt inviteret alle skoler i Herning og Ikast-Brande kommuner pr. mail. Vi havde 1 tilmelding. Det blev dagen før besluttet at gennemføre forløbet alligevel, netop for at få en lærers øjne på klassekassernes indhold og struktur.

Dagsorden

Berit Kyhn gennemgik de tre færdige kasser og kom med kommentarer til dem.

Derefter var der fælles madlavning: Tollundmandens sidste måltid samt oldefars suppe med melboller, kødboller og supperis.

Overordnede kommentarer

- CFU er den mest anvendte søgeplatform, når lærerne leder efter materiale.
- Kasserne virker og stemmer overens med målene.
- Se evt. på Skanderborg Kommunes hjemmeside, hvordan de beskriver deres forløb.
- Bøger bliver mest brugt til opslag i klassen; læreren kan sjældent nå at læse dem på forhånd.
- Læg alle kassens papirer på hjemmesiden, så læreren kan downloade og læse dem på forhånd.
- Downloads på hjemmesiden kan bruges til klassens active board, overvej derfor både en pdf- og word-udgave, så der er en printklar version samt én, læreren kan redigere og tilføje egne noter i.
- Det er godt, at der står i materialet, hvilke mål det lever op til.

Stenalder

- Den store tidstavle – må gerne lægges i som lille udgave.
- Tidstavlen – fint, hvis den kan købes til skolen.
- Sæt et fotografi af kassens indhold op i låget, så eleverne og læreren kan se, hvordan tingene skal ligge i kassen.
- Tilføj opskrift på grubestegning og skriv, hvilket kød, der kan bruges.'

Madkultur i fortid og nutid

- Brugsanvisning til smørkærn og bollesprøjte efterlyses.
- Skriv, at træet til skeerne er af ahorn og lav en trin-for-trin-vejledning med foto.
- Drengene vil gerne bruge grovmotorikken og hakke, snitte, male korn etc.
- Skriv hvilke genstande, de gerne må bruge i praksis.
- Nogle ord skal forklares, fx emmer – hvad er det?

- Skriv gerne, hvor man kan købe de særlige konsorter og madvarer – i varehuse eller hos Matas.
- Hvis noget kan erstattes af andre varer eller materialer, skriv det. Fx at hvede kan erstatte emmer.

Tekstil fra fortid til det førindustrielle samfund

- Lav flere sæt brikvæve og spjældvæve, så man kan aktivere flere børn med det.
- Skær ud i pap, hvordan man bruger brikvæve og spjældvæve – trin for trin med billeder.
- Skriv hvilke planter, man kan finde på hvilke årstider. Lav evt. en liste over planter med billeder.
- Skriv i uld-manualen, at den findes som PowerPoint på den vedlagte CD-ROM.

Supplerende kommentarer fra møde 02.05.2012

- Tollundmandens maveindhold skal testes af en biolog, og det skal undersøges, hvilke planter, der er giftige.
- Silkeborg Museum og Vester Palsgaard Skovmuseum har kørt projekter med svampefarve, men tekstilerne skal efterbehandles, hvis farven skal holde.
- Sæt årstider på planterne, fx birk om foråret.
- Skriv, hvor der er belæg for, hvilke planter, man har brugt.
- Pernille Lyngsø fra CFU har overvejet at samle flere museumsforløb til en fælles temadag, således at lærerne får flere workshoptilbud på samme dag. Det vil være en god idé, for med kun 1 tilmelding er det næppe sandsynligt, at vi gennemfører en workshop selv igen.
- Problem: Tidspunktet. Klokkerne 13 er for tidligt.
- Alternativ: At tilbyde workshops som en del af skolernes faglige dag.

Møde med Herning Kommunes skolekonsulent 27. april 2012

Interne deltagere: Tinna Møbjerg, Charlotte Lindhardt, Museum Midtjylland.

Ekstern deltager: Thomas Binderup, Herning Kommune.

Baggrund

Herning Kommunes eventuelle bidrag til projektet om kulturarvsundervisning hos Museum Midtjylland. Med Britta Andersen blev det aftalt, at kommunen kan bidrage med 30 timer til projektet.

Thomas Binderup havde idéer til, hvordan det kunne foregå, så projektet også bidrog til nyudvikling af undervisningsformerne: Undervisningsdifferentiering og talentudvikling.

a) Undervisningsdifferentiering

August 2012 udkommer en antologi om undervisningsdifferentiering i teori og praksis. Herning Kommune vil lave et forsøg, hvor både de bedste og de dårligste elever bliver undervist efter forskellige metoder. Disse varierede metoder skal ske inden for dynamiske mål, hvor de dygtigste elever får sat højere mål end de dårligste.

Skolekasserne kan bruges til at afprøve dette

b) Talents tilbud til 8.-9. klasse

Der er ved at blive udviklet talents tilbud til de særligt begavede elever for 8.-9. klasse inden for naturfagene. Tilbuddet inkluderer 5x4 timer (i alt 20 timer) efter skoletid, hvor eleverne undervises af STX- og HTX-lærere.

Skolelærerne skal spotte de udvalgte børn.

Mellemtrin og indskoling overvejes også.

Museum Midtjyllands projekter

- App – Digitale tråde over landskabet, åbnes 9. juni. Ikke udviklet til skoler, men kan bruges af disse.
- Kvindeliv på Augustus' tid, et kanonpunkt. Dragter, redskaber og dagligliv for tre kvinder (ægte oldtidsfund) omkring år 0: Lønne Hede-pigen fra Varde, Elling-pigen fra Silkeborg og Hammerum-pigen fra Herning.
- Kulturarvsundervisning, nyudvikling af undervisningstilbud på tværs af Museum Midtjyllands afdelinger, med fokus på kanonpunkter og målsætninger samt på tværs af folkeskolens fag.

- Ældre stenalder til indskolingen.
- Skriveværksteder som sommerferietilbud, kan evt. udvikles som fast undervisningstilbud.

Beslutninger

Museum Midtjylland kan være med til at udvikle historiske tilbud for mellemtrinene. Vi kunne bygge en talent-workshop op, rejse tilbage i tiden, til Kristi fødsel.

Et forløb omkring skolestart 2012 kunne bygges op med Christina Thaaning tilknyttet som koordinator.

Vedr. underviserne er didaktikken vigtig, derfor skal det være folk med pædagogisk baggrund.

Evt. gymnasielærere i dansk, historie og samfundsfag.

Museum Midtjylland skal sørge for rammer, genstande og være værter på stedet.

Løn til underviserne: 20 timers undervisningstid + 40 timers forberedelse = 60 timer. Kan tages fra projektet.

Timepris: 245 kr. + materialer.

For 10.000 kr. kan vi få 2 forløb.

Undervisning: 4 onsdage eller torsdage à 5 timer. Forældrene skal være med.

Thomas Binderup undersøger, hvad projektet vil koste pr. år, når pilotprojektet er slut.

Næste møde

Thomas Binderup, Christina Thåning, Tinna Møbjerg, Brit Vestergaard, Charlotte Lindhardt og evt. Merete Vigen Hansen. Evt. flere?

Litteratur

Thomas Binderup: Den historiske fantasi – et almenmenneskeligt erkendelsesvilkår, 2010.

Thomas Binderup: Brug af historie og fortid. Intentionel historisk refleksivitet, 2008.

Thomas Binderup: Historiebevidsthed i det moderne. Fortolkning, oplevelse og forventning, 2007.

Referat af møde om undervisningsprojekt 20. februar 2012

Deltagere:

Karen Margrethe Boe, Silkeborg Museum

Pernille Lyngsø, Museumsundervisning Midt Nord

Brit Vestergaard, Museum Midtjylland

Tinna Møbjerg, Museum Midtjylland

Charlotte Lindhardt, Museum Midtjylland (referent)

Afbud:

Peter Carstensen, Ringkjøbing-Skjern Museum

Rune Ottogreen Lundberg, Sydvestsjælland Museum

Merete Vigen Hansen, Museet for Varde By og Omegn

Stina Trolldoft Andresen, Museet for Varde By og Omegn

Tine Lorange, Museet for Varde By og Omegn

Kristine Holm-Jensen, Museum Midtjylland

Morten Koppelhus, Herning Kommune

Marie-Louise Birch, Ikast-Brandeborg Kommune

Jens Rahr Schmidt, CFU

1. Godkendelse af dagsorden

Godkendt.

2. Godkendelse af referat

Godkendt.

3. Nyt fra Museumsundervisning MidtNord

Pernille Lyngsø er konstitueret i stedet for Steen Chr. Steensen, der er blevet formidlingschef hos Museum Salling.

Midlerne udløber 1/8, og der er ingen melding om lukning eller fortsættelse. Det gælder også Museumsundervisning Syd.

Man arbejder videre på at fortsætte med hjemmesiden, evt. via Børnekulturhuset, der også har ULF i Århus.

4. Nyt om CFU

Jens Rahr Schmidt har deltaget i møde på Herning Museum. Han kan være løst tilknyttet. Han har godkendt de første klassekasser med de mangler, vi selv kender. Udlån kan ske via CFU.

CFU i Herning lukkes og samles i Århus og Viborg.

Spørgsmål til CFU: Kan alle skoler låne via CFU, uanset geografi? Hvad med specialskoler?

5. Nyt fra kommunerne Herning og Ikast-Brande

Museum Midtjylland har haft møde med skolekonsulent Thomas Binderup, Herning Kommune. Se filen *Møde Thomas Binderup 27 04 2012.doc*.

Herning Kommune har bevilget 30 timer til projektet, disse vil blive brugt i nytænkningen omkring undervisningstilbud til børn med særlige evner. Projektet skal være klar til skolestart 2012.

Tinna Møbjerg undersøger, om Ikast-Brande Kommune vil være med i et tilsvarende projekt, og om de også kan bevilge 30 timer til Museum Midtjyllands museer.

6. Evaluering Skolemessen 18-19/4

Se filen *Noter fra Skolemessen i Aarhus 18-19 april 2012.doc*.

7. Evaluering workshop 25/4

Se filen *Noter fra workshop 25 april 2012.doc*

8. Fremtidigt arbejde

Tinna Møbjerg er konstitueret direktør hos Museum Midtjylland. Hendes resterende timer går til Brit Vestergaard.

Følgende opgaver resterer:

- a. Materialet skal overføres til hjemmesiden hos CFU og hos Museum Midtjylland.
- b. Kasserne skal gøres færdige – Brit Vestergaard er hovedansvarlig.
- c. Tekstil for nyere tid – tal med Kristine Holm-Jensen.
- d. Kvindeliv – tal med Kristine Holm-Jensen.
- e. Innovation – Charlotte Lindhardt, klar til udstilling forår 2013.
- f. Talentundervisning – klar til skoleåret 2012/2013.
- g. Evaluering forår 2013.

Efter 9/6 bruger Museum Midtjylland 5 timer hver fredag på projektet (Tinna Møbjerg, Brit Vestergaard, Charlotte Lindhardt, evt. Kristine Holm-Jensen).

9. Næste møde

Onsdag 5. september kl. 10 på Herning Museum, Museumsgade 32.

Her vil vi gerne have sparring på talentforløb samt præsentere de sidste kasser.

10. Evt. – Tråde over landskabet

Husk åbning 9/6 med afgang i bus fra Museumsgade 32 kl. 10.30 – I må meget gerne melde Jer til.

Referat møde om Kulturarvsundervisning, 2. august 2012 Herning Museum

Til stede: Charlotte Lindhardt, Britt Vestergaard, Tinna Møbjerg og Kristine Holm-Jensen (ref.)

Opdatering kontakt til Thomas Binderup, Herning Kommune

Talentundervisning:

Afholdes i uge 43 på HEM. Der er forældremøde d. 11. okt. hvor TB gerne ser, at en fra MM deltager.

Emnet for talentudvikling er Frilandsmuseet og rejsen tilbage til jernalderen.

Den videre planlægning af undervisningsforløb foretages, når CHL er tilbage fra ferie.

Købstadsjubilæum:

TB spørger om MM har lyst til at deltage i et undervisningsmateriale til købstadsjubilæet 2013 med link til vores særudstillinger i forbindelse med jubilæet. Dette mener vi er en dårlig ide, fordi det påtænkte undervisningsmateriale, skal have blivende karakter ud over 2013. Vi ved ikke, hvordan museets fremtid ser ud efter 2013. Vores bidrag til undervisningsmaterialet skal derfor være af bredere karakter og ikke specifikt på udstillinger, som vi ikke ved, om vi har i fremtiden.

I september afholdes møde med TB.

Tidstavle

Respons på tidstavle ved deltagelse i skolemessen i Århus i april 2012 var meget positiv. Vi opdaterer den med billeder fra nyere tid og ser, hvad det ville koste at producere den med salg for øje.

Der tilføjes fire billeder fra nyere tid. Af dokumentet *Huskeliste kulturarvsundervisning* fremgår det hvilke billeder, der tilføjes. KHJ og CHL spørger for billeder til tidstavlen.

Kasserne

På museets hjemmeside laves en side under Formidling, der introducerer til klassekasserne.

Alt tekstmateriale til klassekasserne skal samles og lægges på hjemmesiden, så lærerne kan downloade dem.

Ansvarlig for kasserne er noteret i *Huskeliste kulturarvsundervisning*.

Specifikke kommentarer til de enkelte kasser:

Madkassen: Mangler et tjek på, om alle opskrifter er der. Ellers færdig. Vi diskuterede, om vi skal lægge "uniformer" (forklæder, skjorter, tørklæder) i kassen, så børnene kan have dem på i forbindelse med undervisningen.

Tekstil før industrialiseringen er næsten færdig.

Tekstil efter industrialiseringen går KHJ i gang med.
Skole i gamle dag – kassen. Britt og Charlotte ser på det.
Ældre stenalder, færdig på nær småting.
Yngre stenalder, færdig på nær småting.

Lærervejledningen:

Skriv i alle lærervejledninger, at det er en god ide, at besøge museet i forbindelse med undervisning i klassekasserne.

Henvis og inddrag i videst mulig udstrækning til vores eksisterende netformidling: E-museum og Miraklet på heden.

De to tekstilkasser kan sendes ud samlet. Dette skal noteres i lærervejledningen.

Tidsplan

Deadline for færdiggørelse af kasser er rykket. Se i *Huskeliste kulturarvsundervisning*.

Næste møde

8. oktober kl. 12.30 på HEM. Efterfølgende, kl. 14.00 afholdes fællesmøde med følgegruppen. Det planlagte fællesmøde d. 5. september aflyses. CHL giver besked til deltagerne.

Referat af møde om undervisningsprojekt 8. oktober 2012

Deltagere:

Karen Margrethe Boe, Silkeborg Museum
Stina Trolldoft Andresen, Museet for Varde By og Omegn
Brit Vestergaard, Museum Midtjylland
Tinna Møbjerg, Museum Midtjylland
Kristine Holm-Jensen, Museum Midtjylland
Charlotte Lindhardt, Museum Midtjylland (referent)

Afbud:

Peter Carstensen, Ringkjøbing-Skjern Museum
Pernille Lyngsø, Museumsundervisning Midt Nord
Rune Ottogreen Lundberg, Sydvestsjælland Museum
Tine Lorange, Museet for Varde By og Omegn
Morten Koppelhus, Herning Kommune
Marie-Louise Birch, Ikast-Brande Kommune
Jens Rahr Schmidt, CFU

1. Godkendelse af dagsorden

Godkendt.

2. Status for projektet

Talentklassen hos Museum Midtjylland i samarbejde med Center for Børn og Læring ved Herning Kommune er blevet en realitet. Der kommer et hold på 21 børn mellem 4. og 6. klasse, 14 drenge, 7 piger.

Ud over introduktionsmødet den 10. oktober vil der være seks undervisningsaftener á 4 timer hen over efteråret. Temaet er Rejsen tilbage til fortiden, hvor der arbejdes med to perioder: For 200 år siden og for 2000 år siden.

Børnene skal opsummere deres viden i en blog + på PowerPoint.

Der bliver en studietur til Moesgaard, hvor de arbejder med tidsbestemmelse.

Parallelt med vores tilbud kører et samarbejde mellem Herning Kommune og HTX/STX/Universitetet om Rejsen til Mars.

Herning Kommune vil køre talentholdene videre hvert år, så det samme hold næste år har et nyt tema.

Klassekasserne begynder at være klar, de skal alle være parate dette skoleår. De udlånes via CFU. Varde Museum har erfaring for, at kasserne er så populære, at museet bliver nødt til at lave en dublet til deres egen undervisning. Derved kan kasserne også tages med ud, når museerne underviser hos skolerne.

Varde Museum har prisliste og tilbudsliste, den tilrettes os. De er ved at luge ud i tilbuddene, således at dem, der ikke bruges så tit, slettes af listen.

Kvindeliv på Augustus' tid kan først afsluttes næste skoleår, da det tager lang tid at lave tre dragter fra hvert museum.

Følgende kasser tilbydes fra Museum Midtjylland:

- Ældre stenalder (næsten parat)
- Yngre stenalder (næsten parat)
- Madkultur i fortid og nutid (næsten parat)
- Tekstil før industrialiseringen (til foråret 2013)
- Tekstil under industrialiseringen (til sommeren 2013)
- Kvindeliv på Augustus' tid (til sommeren 2013)
- Innovation (til foråret 2013)
- Mit liv for 200 år siden (børneliv, skole, pligter, familieliv)

3. Afrunding/evaluering af projektet til foråret

For at evaluere forløbet laves et endagsseminar for projektdeltagerne, hvor alle, der har været involveret undervejs, inviteres. Se punkt 4. Der er tre formål med evalueringen:

- 1) Evaluere forløbet med alle deltagerne

Det var ressourcospild at planlægge et forløb for lærerne til foråret, da kun én dukkede op. Derfor laves der ikke et tilsvarende tilbud til lærerne.

- 2) Evaluere klassekasserne.

Der lægges et evalueringsskema i hver kasse (model Varde Museum), hvor man skal kunne evaluere online. I skemaet skrives, at kasserne revideres efter et par år eller løbende.

- 3) Finde ud af, via CFU, hvem der bruger kasserne.

CFU spørges efter et par år.

4. Fremtid for samarbejdet mellem arkæologi og nyere tid hos museerne

Heldagsseminar med to dele: Klassekasserne, talentundervisningen og samarbejdet evalueres i første del. Dernæst aftales det fremtidige samarbejde. Evt. inviteres de museer/personer, som er interesserede i et fremtidigt samarbejde.

Ringkjøbing-Skjern og Varde overvejer fælles skoletjeneste.

5. Næste møde

16. april 2013 afsættes hele dagen til evaluerings- og samarbejdsseminar. Der afholdes ikke flere møder, kontakten holdes via e-mail og Dropbox. Invitation til seminaret sendes ud ultimo marts 2013, men reservér datoen nu.

[NB! Samarbejdsseminaret blev aflyst pga. tidsmangel.]

Referat af evalueringsmøde 1/7 2013 på Vester Palsgaard Skovmuseum

Inviterede

Brit Vestergaard, Tinna Møbjerg, Kristine Holm-Jensen, Charlotte Lindhardt, Museum Midtjylland
Karen Margrethe Boe, Silkeborg Museum
Pernille Lyngsø, Museumsundervisning Midt Nord / MMEX
Peter Carstensen, Ringkjøbing-Skjern Museum
Rune Ottogreen Lundberg, Sydvestsjælland Museum
Stina Trolldoft Andresen, Tine Lorange, Museet for Varde By og Omegn
Morten Koppelhus, Herning Kommune
Marie-Louise Birch, Ikast-Brandeborg Kommune
Jens Rahr Schmidt, CFU

Deltagere

Brit Vestergaard, Tinna Møbjerg, Charlotte Lindhardt, Museum Midtjylland

1. Godkendelse af dagsorden

Godkendt.

2. Godkendelse af referat

Godkendt.

3. Nyt om fælles museumsundervisning (tidligere Museumsundervisning MidtNord)

Intet nyt, det er nedlagt.

4. Nyt om CFU

Charlotte Lindhardt har kontaktet CFU omkring følgende spørgsmål:

Hvem kan låne via CFU?

Alle skoler godkendt til undervisning af Undervisningsministeriet, dvs. folkeskoler, frie skoler, privatskoler, specialskoler, seminarier, tekniske skoler og gymnasier.

Geografisk er det alle kommuner i Region Midt, undtagen Horsens og Hedensted, men plus Thy og Mors.

I alt ca. 800 skoler.

Hvor mange formidlingskasser anbefaler I af hver?

Normalt 3-5.

Skal kasserne mærkes på en bestemt måde?

Nej, det gør CFU.

Hvordan låner man?

Via henvendelse til CFU eller via deres hjemmeside.

5. Nyt fra kommunerne Herning og Ikast-Brande

Talentundervisning i Herning Kommune gennemføres igen i efteråret 2013, hvor Museum Midtjylland byder ind med specifikke timer og evt. lokaler. Kommunen arbejder stadig på, hvordan talentundervisningen kan videreføres. Den berøres også af omstruktureringen til helhedsskole. Ikast-Brande Kommune har været med i projektet på orienteringsniveau. Generelt er det et problem, at skolerne i de to kommuner ikke har råd til transport ud til museerne.

6. Præsentation af færdigt materiale

Materialet blev gennemgået. Mangler laves i løbet af sommerferien. Det er:

- Revideret tidstavle (Tinna Møbjerg taler med Martin Winther Olesen)
- Tekster på hjemmesider og USB-stik i formidlingskasserne (Charlotte Lindhardt)
- Ekstra skolekasse (Brit Vestergaard)
- Markedsføring på Facebook, Twitter og hjemmesiden, evt. med billeder af forløb (Charlotte Lindhardt)

7. Sparring til evalueringsrapport

Rapportens synopsis var sendt ud sammen med mødeindkaldelsen.

Kommentarerne sættes ind i rapporten, som sendes ud særskilt, når den er færdig.

Generelt har det været vanskeligt at engagere lærerne i processen, fordi de ikke kunne afse tjenestetid til det.

8. Drøftelse om fremtidigt samarbejde

Kulturarvsundervisningen fortsætter hos Museum Midtjylland, og der vil være forskellige samarbejdsforløb på tværs af andre projekter, fx Kvindeliv omkring Kristi fødsel, Smedens Rum m.m. Nye formidlingskasser udarbejdes, når der laves nye projekter.

Museum Midtjylland står i 2014-2015 over for flytning af udstillingerne i Herning Kommune, derfor vil formidlingsforløb primært foregå i afdelingerne Klosterlund og Vester Palsgaard.

9. Eventuelt

Der planlægges ikke flere møder. Arbejdet afsluttes.

Bilag 5: Artikel i MID – Museumsformidlere i Danmark

Artiklen “New Initiatives at Museum Midtjylland” af Tinna Møbjerg blev trykt i MID - Museums across borders – marts 2013, nr. 28. Tidsskriftet henvender sig til danske og udenlandske museumsformidlere. Artiklen ses på de følgende sider.

▲
Drawing showing a reconstruction of a 10,000 year-old settlement near Bølling Sø.
Drawing by Sune Elskær.

New initiatives at Museum Midtjylland

Tinna Møbjerg, Director, Museum Midtjylland, tinna@herningmuseum.dk

In 2012 Museum Midtjylland worked with two education and communication projects that cut across several departments and across the realms of archaeology and recent times. One of these projects, "Digitale Tråde over Landskabet" ("A Digital Web Across the Landscape"), was launched in June and consists of a smartphone application that makes it possible to transfer the museum's education and communication efforts to sites outside of the museum's own walls.

The second project, entitled "Rejsen tilbage til fortiden" ("A Journey Back into the Past"), is a pilot project tested in October and November of 2012. This "talent scheme" was aimed at particularly gifted pupils from the 4th to 6th grades: Over a course of four six-hour sessions the pupils were taken on a journey back through time from the 19th century to the time around the birth of Christ.

A Digital Web Across the Landscape

Development of the app was made possible by funding from the Danish Agency for Culture, and the app is the

▲ Tomb of the Hammerum girl. Overview of the app categories. © The Alexandra Institute.

first digital education and communication project to cut across all of Museum Midtjylland's departments and areas. The app was developed in co-operation between the local authorities of Herning, the Alexandra Institute in Aarhus, and Danish Prehistory in Nature ("Danmarks Oldtid i Landskabet"), a programme run by the Danish Agency for Culture.

Before the project concerning "A Digital Web Across the Landscape" was launched, co-operation across the various departments was fairly limited. The archaeologists would usually create their own exhibitions, and the curators working with more recent periods would do the same. One of the project objectives is to forge stronger links between individual departments, creating a new, common portal for the museum's digital communication – for the first time ever. The structure of the app also helped create greater uniformity in our communication efforts regardless of whether the topic at hand is a 10,000 year old settlement or a 19th century building.

The younger generation and the over-60s

Even though Museum Midtjylland had reached consensus on this initiative, working with such new technology nevertheless proved a major challenge for many museum employees, who had never before heard of augmented reality or even owned a smartphone. The same held true for many museum visitors.

Hence, the development work focused on developing an app that could be used by our current clientele, but also attract younger potential users. Young people today have grown up with digital media, and so we decided to involve representatives of that age group in the development of the app. However, such increased focus on the young must

not alienate our core demographic: The over-60s. For this reason we chose to invite two groups to work with the museum's curators and the Alexandra Institute on the development of the app's concept, content, and form. One group consisted of six young people aged 18 to 22, while the second group consisted of five people around the age of 60. The museum met with these groups over the course of four workshops that spanned the stages of preliminary analysis, development, and evaluation. The first workshop focused on the contents that would be communicated by the app and on identifying good stories. The next was about structure, form, and function. The third workshop brought together both groups in order to forge links between the two age groups. Together, they would prepare a storyboard to serve as the basis of an animated film about the Hammerum girl, who died and was buried around the year 200. The final workshop was conducted onsite – partly at the place where the Hammerum girl was found, and partly by the Bølling lake. While standing at these sites, app users can pan the camera in their smartphones along the landscape. When the lens is directed towards a place of archaeological interest it will display a picture superimposed upon the camera image (augmented reality). The image may be a drawing showing what the place looked like when it was home to a prehistoric settlement, or it may be based on an old photograph of a building that no longer exists.

New ambassadors

To the museum, our co-operation with the two user groups has been a fruitful and educational process; the curators' turns of phrase often prompted questions if they became too steeped in jargon. We also have the impression that both groups grew more interested in Museum Midtjylland, and that we have acquired two new

▲ As Lone Ritchie Andersen pans the camera in her phone across the landscape the app superimposes a digital layer on top of the camera image; for example a drawing or an old photograph. This is known as augmented reality. © Jonas Heft.

▲ A journey back into the past. Charlotte Lindhardt teaches on the basis of historic source materials. © Tinna Møbjerg.

teams of ambassadors for "A Digital Web Across the Landscape".

The museum has obtained a new education and communication platform that will present a total of 50 stories by the beginning of 2013. The museum can update and edit the app in-house, and new stories will be added each month. The app allows for onsite exploration of archaeological excavations, medieval churches, 20th century textile mills, and the various departments at Museum Midtjylland. The museum has made our hidden cultural heritage visible in co-operation with the museum's current and future users, thereby making history come to life with immediate relevance.

A journey back into the past

Another new initiative at Museum Midtjylland was developed in co-operation with the municipality of Herning's Center for Børn og Læring (Centre for Children and Learning). It constitutes a pilot project specifically aimed at gifted pupils from the 4th to 6th grades. The objective was to challenge gifted children by offering them an educational course on a far more advanced level than they would usually experience in school.

The course extended over six Wednesdays in October and November of 2012; on each day the children were taught from 4 to 8 p.m. A total of 20 children, aged 9 to 11, signed up for the project.

The course was developed by museum curators working within the fields of archaeology and recent history alongside a coordinator representing the school. The journey back into the past began in the 19th century with a discussion of the concept of time. How do we perceive time, and what instruments have been used to keep track of time? The children were then presented with various

historical sources that can tell them about life 200 years ago. They were encouraged to continue working with these sources at home. A blog was set up to support their work, allowing the children to upload pictures and entries.

The journey into the past ended in the Iron Age around the time of the birth of Christ, and the children were presented with the tools that archaeologists use when interpreting excavation data. The children also worked independently with their source material, e.g. in the form of historical maps.

At the end of the project the children would select, individually or in groups, a subject belonging within the last 2,000 years of history. They would then speak on this subject to the rest of the group and their parents. The children embarked on this assignment with great gusto. One group developed a computer game that gave us as museum professionals plenty of food for thought as regards alternative forms of presenting information. All participants presented their projects with the assistance of PowerPoint slides, and there was tremendous support among their siblings and parents.

In conclusion, having the same group of children take part in a long-term course at the museum proved a very positive experience. In some respects the material taught may have been somewhat over-ambitious, but none of the children dropped out or played truant even though they were required to come straight from a long day of school. We are now evaluating the project to determine whether it will be possible to continue such a scheme, for its format demands a great deal of resources from the educators involved.